

De Zilverroute (Via de la Plata)

Verslag van een fietsreis van Sevilla naar Santiago de Compostela

(Compilatie van de berichten die ik tussen 23 mei en 8 juni 2017 plaatste op mijn Blog en op Facebook.)

Proloog

"Fietsen is een van de weinige sporten die je zittend kunt beoefenen. In principe moet je dat dus lang kunnen volhouden. Dit is dus hopelijk niet de laatste keer dat ik jullie met mijn fietsverhalen zal vermoeien/vermaken/onderhouden".

Met deze alinea sloot ik vorig jaar het verslag 'Holland-Nice per fiets' af.

(<https://lexschruijer.com/holland-nice-per-fiets/>)

Welnu, beste vrienden en vriendinnen, zet je maar schrap: de komende weken kunnen jullie ons (als je dat tenminste leuk vindt) weer volgen op Facebook en/of blog

(<https://lexschruijer.com/author/lexschruijer/>) tijdens onze fietsreis van Sevilla naar Santiago de Compostela.

Via de la Plata

Ook in 2015 was Santiago de Compostela het einddoel van een prachtige, ruim 2800 kilometer lange fietsreis via België, Frankrijk en Noord-Spanje

(<https://lexschruijer.com/de-camino-per-fiets/>) Er leiden echter meer (pelgrims)wegen naar Santiago en een ervan is de Via de la Plata, de Zilverroute. Een weg van Sevilla naar Astorga, die ooit werd aangelegd door de Romeinen. Het werd een van de 'caminos' (pelgrimswegen) naar Santiago, nadat in de Middeleeuwen door een marketingexpert-avant-la lettre het verhaal werd verspreid dat er, op de plaats waar later de kathedraal van Santiago zou verrijzen, een graf was gevonden, waarvan men veronderstelde dat het van de apostel Jacobus (San Iago) was.

Pelgrimswegen naar Santiago de Compostela

"Ach ja, de menselijke geest zit simpel in elkaar. Als hij onvoldoende feiten tot zijn beschikking heeft slaat hij aan het fantaseren. Zo zijn we aan godsdiensten gekomen." (dixit Bert Wagendorp).

Hoe dan ook, sinds die tijd is Santiago een bedevaartsplaats die op miljoenen mensen een enorme aantrekkingskracht uitoefent.

Overwegingen

Elk jaar maken veel mensen wandelend, per fiets of te paard de reis naar Santiago uit spirituele overwegingen en/of om het een en ander te verwerken. Anderen, omdat Santiago het eindpunt is van een paar mooie en interessante routes door Spanje. Tot die laatste groep behoren wij.

Toch moet ik bekennen, dat het bijwonen van de pelgrimsmis in de kathedraal van Santiago mij destijds niet onberoerd heeft gelaten. Ook is het bepaald indrukwekkend om 'pelgrims', na een tocht van honderden, soms duizenden kilometers, de stad te zien binnenwandelen/-stropelen. De een euforisch, de ander verkrampd, maar de meesten met een gelukzalige blik waaruit blijkt dat ze het licht hebben gezien.

Mooie route

De route trekt door het zinderende Andalusië, de groene bossen van de Sierra Morena naar de verlatenheid van de Extremadura en verder noordwaarts naar de hoogvlakte van Castilië en León. Via Salamanca, Zamora en een stukje Portugal hopen mijn fietsvriend Bas en ik ten slotte het einddoel Santiago in de regio Galicië te bereiken.

De door ons gevolgde route: gpx-bestanden van de verschillende etappes, geëxporteerd vanuit de app Strava en samengevoegd.

Albergues of kamperen?

Tijdens al onze vorige fietsreizen ging de tent mee en werd er, weer of geen weer, gekampeerd. Op campings, of, als die niet voorhanden waren: in het wild. We kennen veel mensen die daar niet aan zouden moeten denken, maar ons beviel dat uitstekend. Nergens slaap je immers lekkerder dan in een tentje!

In dit deel van Spanje zijn echter heel weinig campings en naar schaduwrijke plekjes waar je wild kunt kamperen zul je waarschijnlijk lang moeten zoeken.
In elk dorp en elke stad zijn echter wel 'albergues', waar pelgrims op vertoon van hun 'credencial' (pelgrimspas) voor een habbekrats kunnen overnachten.

*Credencial
(pelgrimspas)*

DE WEG NAAR SANTIAGO EUROPESE CULTURELE ROUTE		CERTIFICACIÓN DE PASO FIRMAS Y SELLOS
Ondergetekende, voorzitter van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob, verklaart dat <u>Schuijjer, Rex</u> <u>W. A.</u> ID-nummer: <u>NYR7RC905</u> lid van het Genootschap is en O te voet ☒ per fiets ☐ O te paard ☐ de traditionele pelgrimstocht naar Santiago de Compostela maakt. Hij verzoekt de lezer aan toonder van deze pelgrimspas zonnig steun en hulp te verlenen. God lone het U! De voorzitter: <u>[Signature]</u> Datum afgifte: <u>15 mei 2017</u> Pelgrimspasnr.: <u>31.184</u> Pelgrimstocht volbracht te Santiago, Cumplió la Peregrinación a Santiago, ... de ..... de 20		

*Nog 'maagdelijke'
pelgrimspas*

Het vooruitzicht om de komende weken de nacht te moeten doorbrengen op slaapzalen temidden van snurkende en ruftende pelgrims spreekt mij echter niet bijzonder aan. Bas blijkbaar ook niet, dus daarom ben ik blij, dat we vorige week hebben afgesproken dat we toch maar de tent en kookpullen mee zullen nemen. Het wordt dus kamperen, tenzij.....

Dag 0: Heveadorp-Lisse

Maandag 22 mei

Een stralende dag! Met een lekker windje dat waait naar het noordwesten. Dat komt goed uit, want ik moet ook die kant op. Om precies te zijn: naar Lisse, waar ik vannacht zal slapen bij Bas en Loes. Vanuit Lisse is het een uurtje fietsen naar Schiphol, waar we ons morgenochtend in alle vroegte, met fiets en al, moeten melden bij de balie van Transavia. Marry fietst het eerste stuk met me mee. Het plan is: tot Rhenen. Maar als we bij CR 'Moeke' koffie gedronken hebben, besluit ze nog een stukje extra mee te fietsen. In Amerongen nemen we afscheid. Daarna fiets ik alleen door. Naar Haarzuilens, waar ik Bas zal treffen in CR 't Wapen van Haarzuylen'. Als ik daar om twee uur aankom, zit Bas daar al. Het café is gesloten. Tsja, maandag....

Samen fietsen we door het mooie Groene Hart naar Lisse.

Als we daar aankomen staat er 124 kilometer op de teller. Niet slecht voor een eerste dag. Loes heeft heerlijk gekookt.

We nemen nog wat aandachtspunten door voor onze reis en besluiten vroeg ons mandje op te zoeken.

Dag 1: Lisse - Schiphol - Sevilla Airport - Sevilla centrum

Dinsdag 23 mei

Op naar Schiphol

Het gebeurt zelden dat ik van de wekker wakker word. Maar vandaag dus wel. Half zes loopt het krent af. Een snel ontbijt, een laatste check: "hebben we alles?" En daar fietsen we al de Grindelstraat uit. Zomaar op een doordeweekse dinsdag, terwijl naast ons duizenden automobilisten zich naar hun werk/afspraken stressen. Wat een luxe!

Precies om acht uur melden we ons bij de balie van Transavia. "Eerst de fietsen inpakken svp." Dat is nog even een gedoe. Gelukkig is het op Schiphol opvallend rustig. De fietsen geven we af bij 'odd luggage' en dan maar hopen dat ze (heel) aankomen in Sevilla. 'Cross my fingers'

Bij de gate kijken we nog even welk weer ons te wachten staat in Sevilla. Zonnig en 37 graden. God lieve Jezus Christus te paard, sta ons bij.....

Sevilla

Een kwartier voor de geplande aankomsttijd landen we op Sevilla airport. De bagage trekken we vrij snel van de band. Maar de fietsen laten op zich wachten.

Stress!

Lang nadat alle passagiers hun koffers van de band hebben geplukt begint eindelijk het lampje van de 'odd luggage' te knippen. En jawel, daar zijn ze. Mijn fiets blijkt klem te zitten voor de uitgang, maar na wat geduw en getrek weten we hem te bevrijden. Kort daarna zal blijken: onbeschadigd.

Snel maken we de fietsen weer rijklaar. De onvolprezen app 'Pocket Earth Pro' wijst ons feilloos de weg naar Hostal Triano, ons onderkomen voor de komende nacht. Maar niet nadat we onze dorst gelest hebben in het eerste de beste café dat we tegenkomen.

Via vrijliggende (!) fietspaden, omzoomd door bloeiende Jacarandabomen, bereiken we na een uurtje het hostel aan de overzijde van Guadalquivir.

We krijgen een stapelbed toegewezen op een 10 persoons slaapzaal, die we moeten delen met nog drie backpackers. *Hakuna matata*. (Geen probleem)

Na een douche zijn we klaar om de stad in te trekken.

Relaxte stad

Ik ben ooit, lang geleden, wel eens in Sevilla geweest, maar ik herinner me daar weinig van. Nu maakt de stad op mij een diepe indruk: fraaie bruggen over de Guadalquivir, een fantastisch Plaza Mayor, prachtige kathedralen, maar bovenal een relaxte sfeer. Op een leuk terras aan de voet van de grote kathedraal doen we ons te goed aan een reeks smakelijke *tapas*. In de bar zelf wordt een flamencoshow opgevoerd. Hoe goed kun je het treffen?

Plaza Mayor

Guadalquivir

Flamencoshow

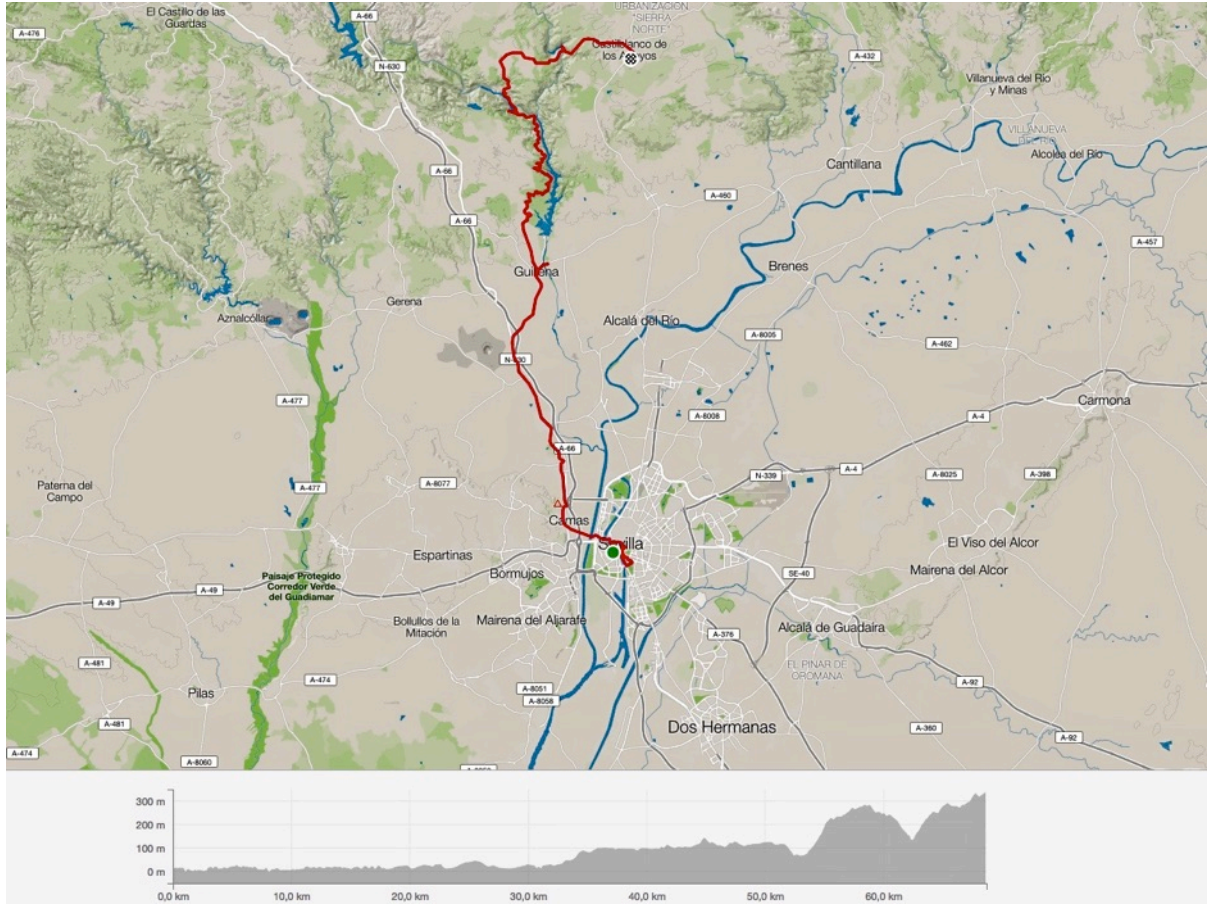

Sevilla by night

Dag 2: Sevilla - Castilblanco

Woensdag 24 mei

Highlights Sevilla

Voordat we vertrekken uit Sevilla willen we eerst de highlights van de stad bekijken. Vanuit het (prima!) hostel 'Triana' fietsen we over de boulevard van de Guadalquivir naar het in een mooi park gelegen Plaza de España; de locatie van de wereldtentoonstelling in 1929. In het voorbijgaan zien we de voormalige tabaksfabriek waar ooit het begeerlijke zigeunermeisje Carmen werkte. Zij wisselde haar vriendje Don José in voor de stierenvechter Escamillo. Een drama, dat Bizet inspireerde tot de opera 'Carmen'. Ook de kathedraal, ten tijde van Moorse overheersing een moskee, nu de grootste kathedraal ter wereld, willen we nog wel even van binnen bekijken. In een besloten ruimte is een mis aan de gang waar alleen priesters aan deelnemen. Er wordt gezongen en ter afsluiting gaat een organist vol op het orgel. Kippenvel!

De toren en het gedeelte waar het graf van Columbus te bezichtigen is, gaan pas om 11:00 uur open. Er staan al lange rijen voor de ingang, dus dat doen we maar eens een andere keer.

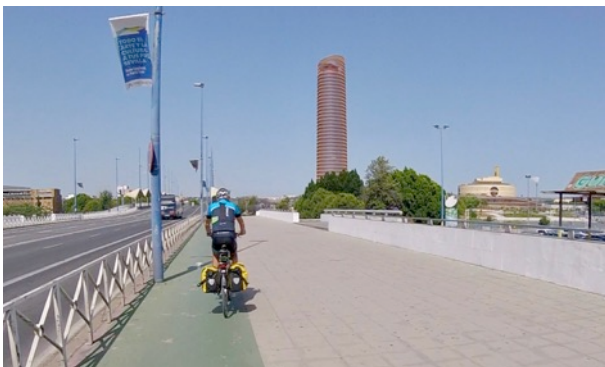
En route!

Via een van de prachtige bruggen over de Guadalquivir rijden we de stad uit, waarna een vreugdeloze route naar Guillema volgt.

Er is hier een camping, waar we een overnachting hebben gepland. Maar het plaatsje lijkt ons nogal saai. Bovendien is het nog een beetje vroeg om nu al te stoppen: half drie. Het is wel snikheet trouwens. Wat te doen? Fietsen we door naar Castilblanco (circa 35 kilometer verderop) of slaan we hier onze tent op?

We gaan door!

Volgens het routeboekje kunnen we kiezen uit drie routes naar Castilblanco: twee onverharde en een verharde. Een van de onverharde routes, de Ruta del Agua, is weliswaar langer dan de andere, maar verreweg het mooist. "Onverhard, met een paar steile klimmetjes, maar: goed te doen".

Leaving Sevilla

Langs de Ruta del Agua

Ruta del Agua

Dus kiezen we voor de Ruta del Agua. Aan het begin van de weg worden we gewaarschuwd dat fietsers hier niet harder mogen dan 20 km per uur. Nou, dat waren we niet van plan. Blijkbaar heeft het hier nog niet zo lang geleden zwaar geregend. Dat heeft de weg veranderd in een gatenkaas met kuilen en geulen van 20 á 30 cm diep. Op de steile (10-12%) klimmetjes trappen we regelmatig fonteinen van grind en losse keien weg. En in de schaarse afdalingen kun je niet lekker voluit, omdat het risico op een slip- of valpartij veel te groot is. Het schiet dus niet erg op. De route is inderdaad prachtig, maar om nou te zeggen dat we ervan genieten.... Mwah.

Begint het nu uit een wolkeloze lucht ook nog te regenen? Druppels op mijn stuur en op mijn stuurtas vormt zich een plasje..... zweet. In korte tijd jagen we er een paar bidons water doorheen, in de wetenschap dat er op het punt waar beide onverharde routes bij elkaar komen een 'uitspanning' is, genaamd 'La Cantina'. Daar hopen we wat te kunnen drinken en de bidons weer te vullen.

'La Cantina' blijkt een soort boerderij waar paarden gestald worden. Het is er uitgestorven. Na wat roepen ("Volluk!") verschijnt de eigenaar/beheerder die Bas een biertje en mij een ijskoude Cola bezorgt. Na een tweede ronde is onze dorst enigszins gelest. Volgens de eigenaar is het naar Castilblanco nog 18 á 20 kilometer en staan ons nog een paar extreem steile klimmetjes te wachten. Een tegenvaller: we hadden gerekend op nog een kilometer of tien. Eerlijk gezegd heb ik het wel een beetje gehad vandaag. In de aanloop naar 'La Cantina' heb ik op steile stukken al een paar keer moeten afstappen om de fiets lopend omhoog te duwen. Niks voor mij. Na de stop in 'La Cantina' lijkt het wat beter te gaan. Helaas niet voor lang. Steeds vaker moet ik op steile stukken afstappen en bijkomen. Ik voel me niet moe, heb geen hoofdpijn, maar heb wel een voor mijn doen hoge pols. Alle energie lijkt uit mij weggevloeid te zijn. Bas biedt aan om de tent achterop te nemen om mij wat te ontlasten. "Graag!"

Ik baal gigantisch, want het is niet mijn gewoonte om toe te geven dat mijn conditie me in de steek laat. Inmiddels vervloek ik die Ruta del Agua met z'n klimmetjes, waar geen eind aan lijkt te komen. Telkens als je denkt dat je nu wel het hoogste punt bereikt hebt, blijkt na een bocht de weg toch nog verder omhoog te kunnen.

Lijdzaam moet ik toestaan, dat Bas op steile stukken een stuk vooruit loopt en daarna mijn fiets komt ophalen. Maar ook het omhoog lopen valt mij zwaar. Had ik nou maar een geloof, wat zou ik dan bidden!

Eindelijk komt Castilblanco in zicht. Maar het plaatsje ligt (natuurlijk!) op een heuvel, waar we nog wel even tegenaan moeten fietsen.

De laatste kilometers zijn een kwelling. Als we in het dorpje aankomen is mijn accu volledig leeg. We vragen aan een vriendelijke señora de weg naar de Albergue Municipal.

"Daar!" Terwijl ze wijst naar het hoogste punt van het dorp.

Gloeierende, gloeiende, gloeiende.....!!!

Bas stelt voor dat ik m'n fiets hier laat staan. Hij zal die dan later ophalen. Señora biedt aan m'n fiets in haar huis te stallen en mij met haar auto naar de Albergue te brengen. Ik geneer mij diep, maar neem haar aanbod graag aan.

Wanneer we bij de Albergue aankomen blijkt Bas daar al te zijn. De incheckformaliteiten heeft ie al vervuld. Señora geeft hem een lift en al snel is ie terug met m'n fiets.

De ontvangst in de Albergue is allervriendelijkst. Een '*hospitalero*' (vrijwilliger) wijst ons een bed toe, waar ik onmiddellijk op neerplof. Het is inmiddels 8 uur....

Bas vraagt of ik nog mee wil om in het dorp wat te eten, maar daar moet ik nu echt niet aan denken.

Een fijne douche doet wonderen. Ik kom weer een beetje bij de mensen.

Op het dakterras van de Albergue raken we in gesprek met een leuk stel wereldfietsers uit Middelburg. Bas maakt nog een fles wijn soldaat die hij uit het dorp heeft meegebracht; maar zonder mij, want het lijkt mij wijs om niet al te laat in bed te kruipen.

Wat de ellende van vandaag veroorzaakt heeft? Het blijft een raadsel*). We vermoeden: bevangen door de hitte. Het was vandaag 38 graden (in de schaduw).....

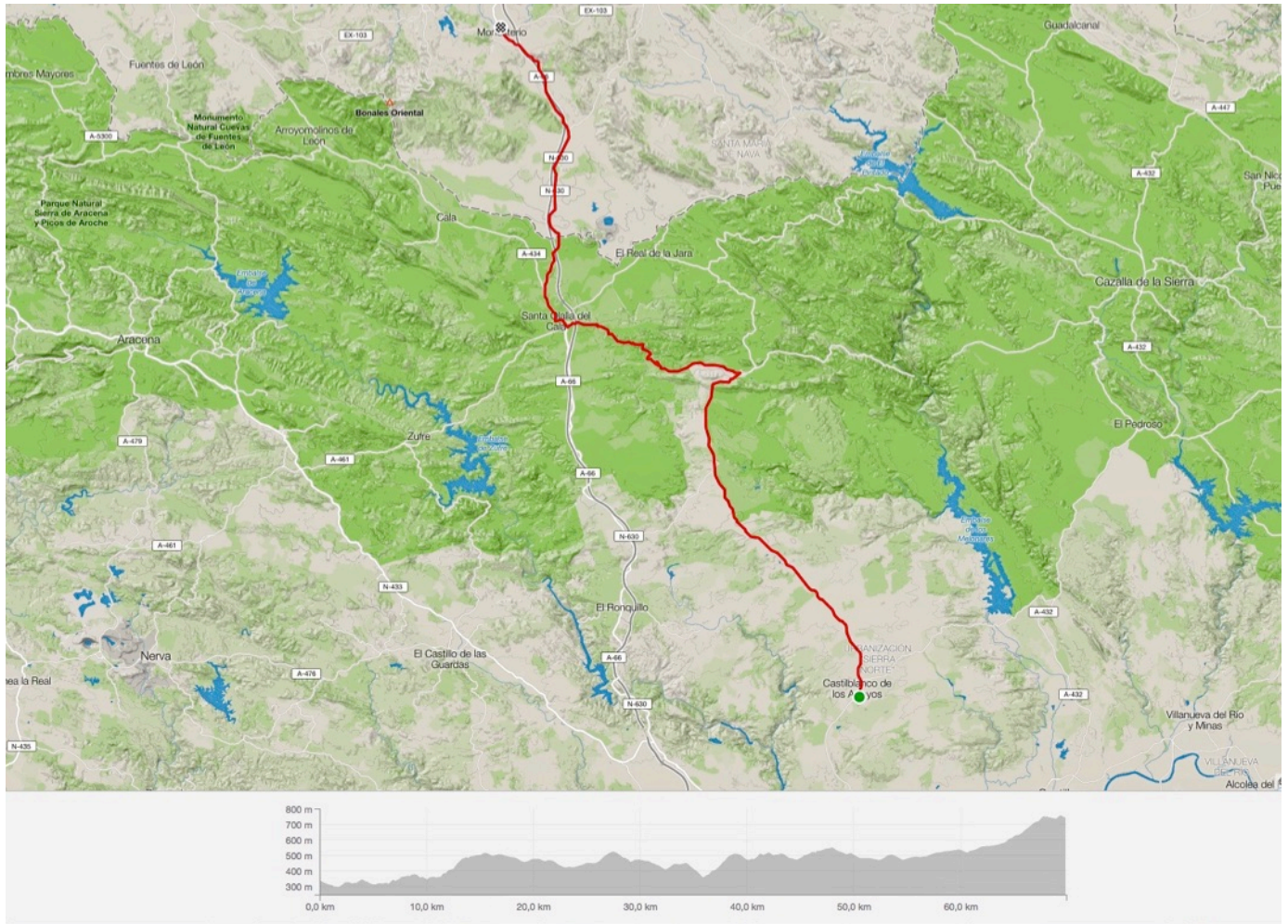

*) Later zullen we bedenken, dat ik als gevolg van het hevig transpireren ook veel zout verloren moet zijn. Het ware verstandig geweest, onderweg op de een of andere manier het zouttekort aan te vullen, met ORS, bouillon o.i.d. Alsook, om het op het heetst van de dag rustig aan te doen. De Spanjaarden hebben niet voor niets het fenomeen 'siësta' uitgevonden.

Dag 3: Castilblanco – Monesteria

Donderdag 25 mei

Heerlijk geslapen vannacht. Ik voel me weer kiplekker. Op naar het dorp voor een ontbijtje. We schuiven aan bij de wereldfietsers die we gisteravond ontmoet hebben. Zij fietsen vandaag naar Sevilla. We adviseren hen de Ruta del Agua te vermijden.... Zij voorspellen ons dat ons vandaag een prachtige etappe te wachten staat. En dat klopt. We fietsen door de Sierra Morena waar varkens zich vet vreten aan de eikels van steeneiken om ons later de befaamde Ibericohammen te kunnen leveren. De route is nergens vlak, maar de klimmetjes zijn niet al te ingewikkeld en worden afgewisseld door fijne afdalingen.

Ontbijtje met wereldfietsers

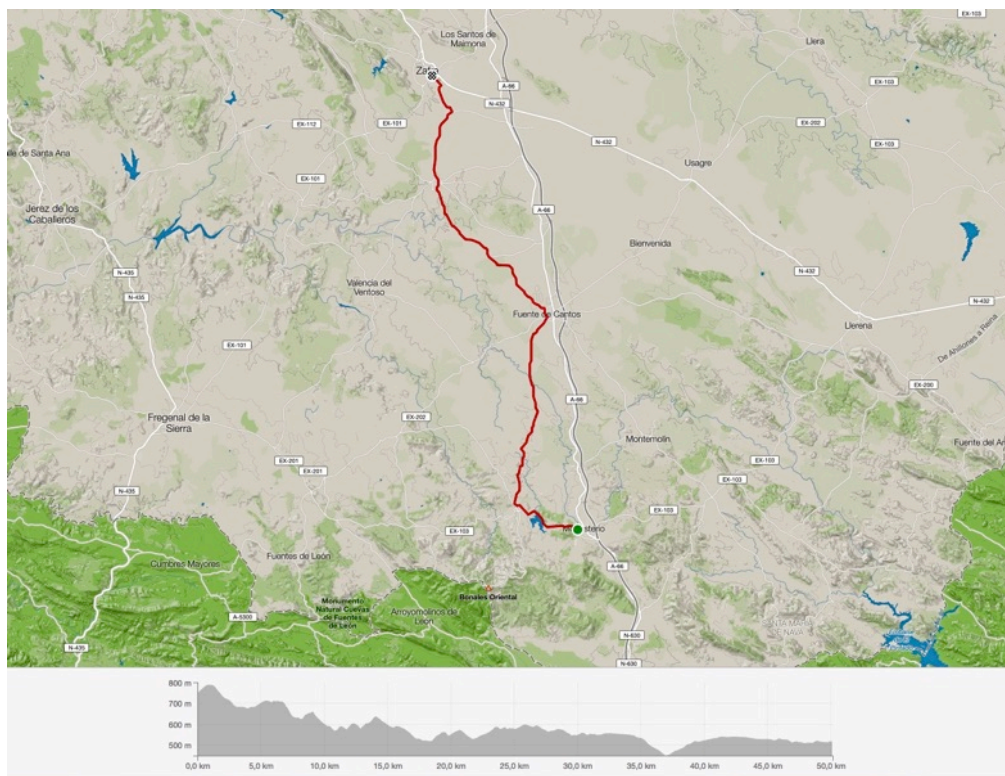

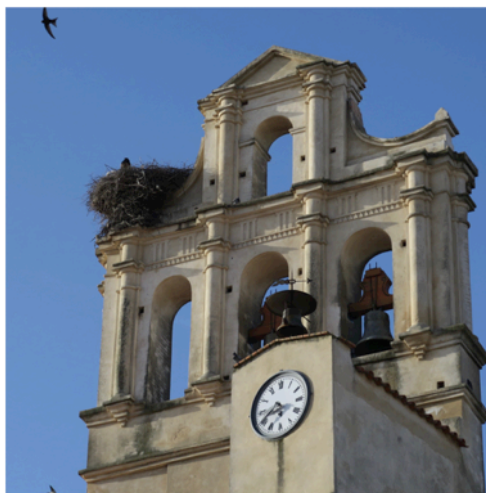
Rond vier uur fietsen we Monesteria binnen. We hebben dan inmiddels Andalusië achter ons gelaten en zijn aangeland in de regio Extremadura. Ook vandaag was het heet. Een paar koude biertjes in een plaatselijke, van airco voorziene bar, gaan erin als het spreekwoordelijke Gods woord in een ouderling. Na enig zoeken vinden we de Albergue voor peregrino's. De 'receptioniste' doet haar best ons in het Engels te woord te staan, wat haar duidelijk moeite kost. Het is er niet druk. De voorzieningen zijn, zoals we tot nu toe gewend zijn, prima en brandschoon. We rekenen €10 pp af voor een overnachting. In het dorp spoelen we een pelgrimsdiner weg met een flesje wijn, waarvan we vermoeden, dat die aangelengd is met water...

Dag 4: Monesteria - Zafra

Vrijdag 26 mei

Als we rond 8 uur uit Monesteria vertrekken is het nog heerlijk koel. In het zes kilometer verderop gelegen Calera de León vinden we een geschikt terras om te ontbijten: 'tostada's met marmelade. Vanuit hun nest bovenop de kerktoeren kijken ooievaars op ons neer.

Daarna volgt een route door de uitgestrektheid van de Extremadura: zachtglooiende graanvelden, afgewisseld door, zo te zien, eeuwenoude olijfgaarden. Hier en daar ook grote kudden schapen. Dorpen liggen op grote afstand van elkaar.

We besluiten vandaag niet verder te fietsen dan Zafra. Volgens de informatie die we er over hebben: een van de pareltjes van de Extremadura.

Het is pas half twee en de albergue is nog gesloten. Maar in het ernaast gelegen hostel vinden we een prima kamer voor een heel schappelijk prijsje. Tijd voor een 'siesta'.

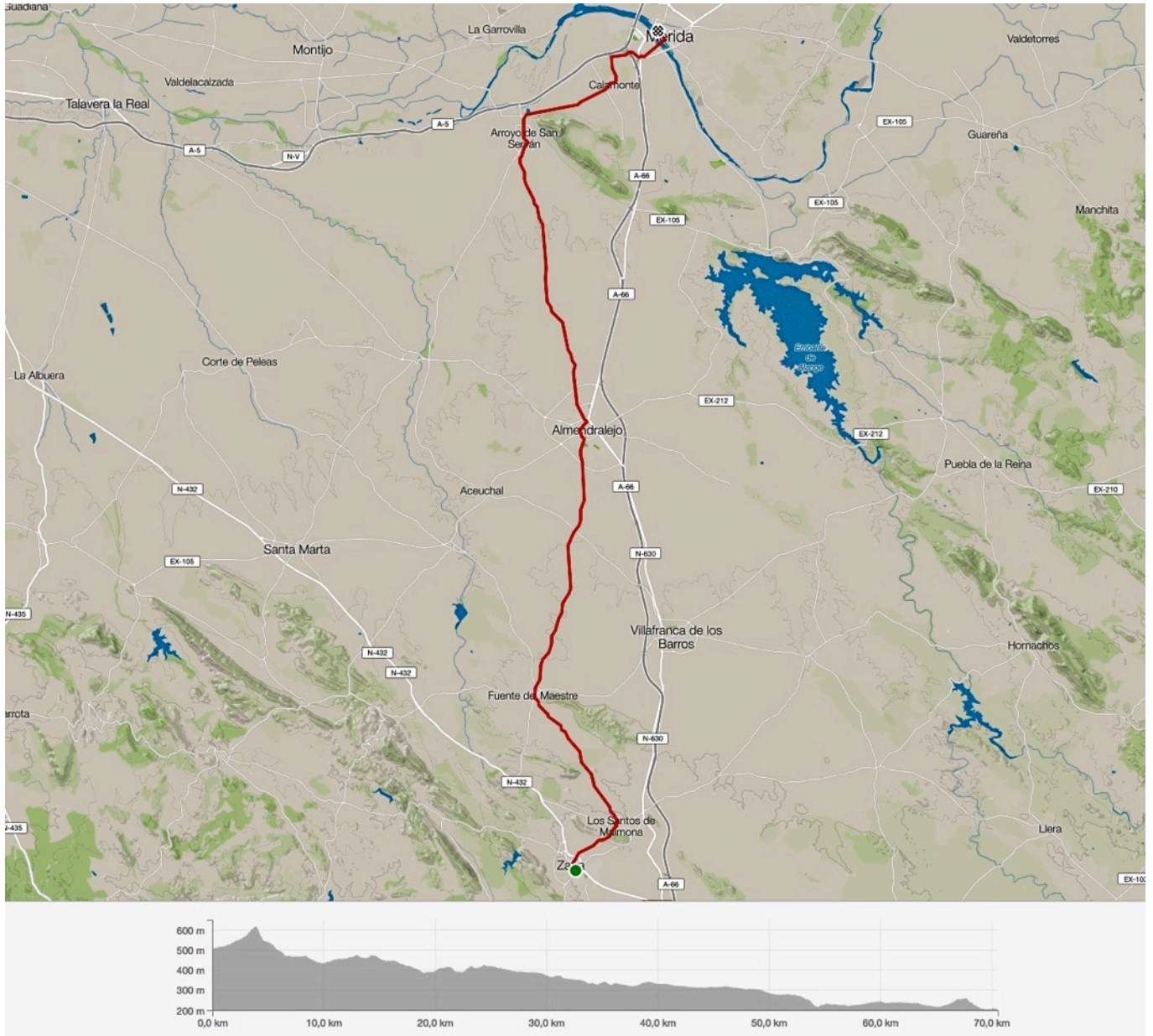
< Voor wat er hierna in Zafra gebeurde: zie Epiloog >

Zafra blijkt een levendig stadje, met een eeuwenoud centrum. Een menu del dia en daarna een bijna even duur ijsje op het plein, waar tientallen kinderen nog laat in de avond aan het spelen zijn.

Dag 5: Zafra - Merida

Zaterdag 27 mei

Het plan voor vandaag, half zeven opstaan, kan meteen de prullenbak in. Als ik in het holst van de nacht op mijn klokje kijk, blijkt het al zeven uur te zijn.

Op het plein van de stad werken we twee tostados en twee thee weg, plegen telefoontjes naar het thuisfront ("Ja, alles gaat prima") waarna we Monesterio achter ons laten.

Tot aan Los Santos de Maimono krijgen we nog een paar klimmetjes voor de kiezen. Maar de rest van de etappe is één groot feest van voornamelijk vals plat, dalend. Bovendien is het vandaag aanzienlijk minder warm dan de vorige dagen. Zou dat de reden zijn, waarom er vandaag op de velden wél boeren aan het werk zijn en de dagen hiervoor niet? Olijfgaarden en wijnvelden wisselen elkaar af.

De dorpen die we doorkruisen zijn aanzienlijk levendiger dan dorpen op het Franse platteland. Op terrassen wordt heel wat afgekakeld.

Al cirkelend houden vijf vliegende deuren (vale gieren) ons in de gaten als we langs de weg een broodje wegkauwen.

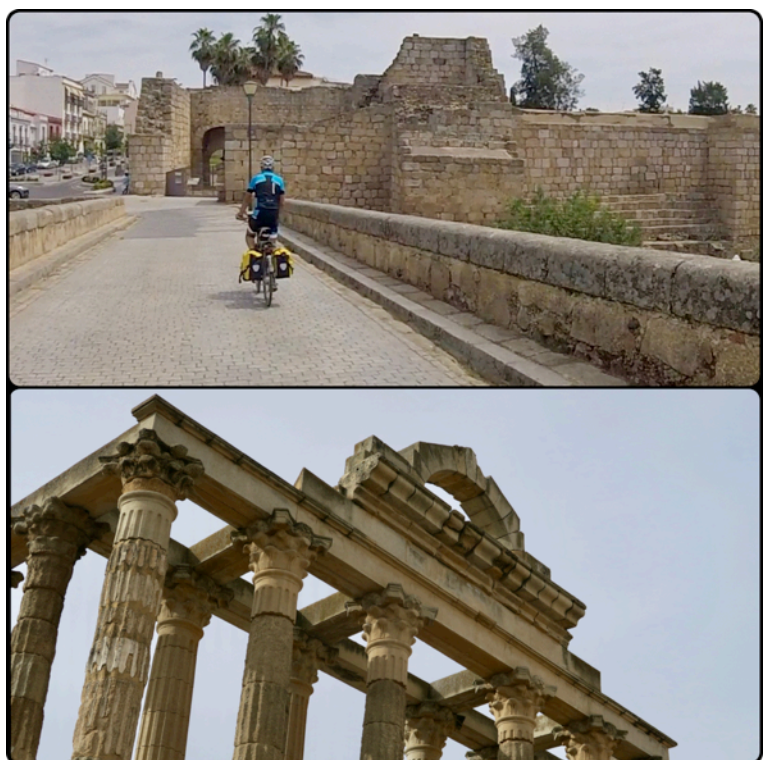

Extremadura tussen Zafra en Merida

Rond half twee fietsen we via een Romeinse brug over de Guadianarivier de hoofdstad van Extremadura binnen: Merida. De pelgrimsherberg is snel gevonden. Na een douche trekken we de stad in.

In Merida zijn veel overblijfselen uit de Romeinse tijd. Ook de Visigothen en Arabieren hebben hier hun sporen nagelaten. Een Mekka dus voor historisch geïnteresseerden. Onze belangstelling gaat voornamelijk naar leuke terrassen want, hoewel het niet zo heet is, is het best dorstig weer. Op het Plaza Major raken we in gesprek met een Nederlands stel, dat bij ons in het vliegtuig zat en dezelfde route fietst als wij. Ook zij hebben het op de tweede dag op de Ruta del Agua heel zwaar gehad. Zij blijken nog langer onderweg te zijn geweest dan wij. Niet om acht uur, maar pas om tien uur 's avonds kwamen zij in Castilblanco aan.

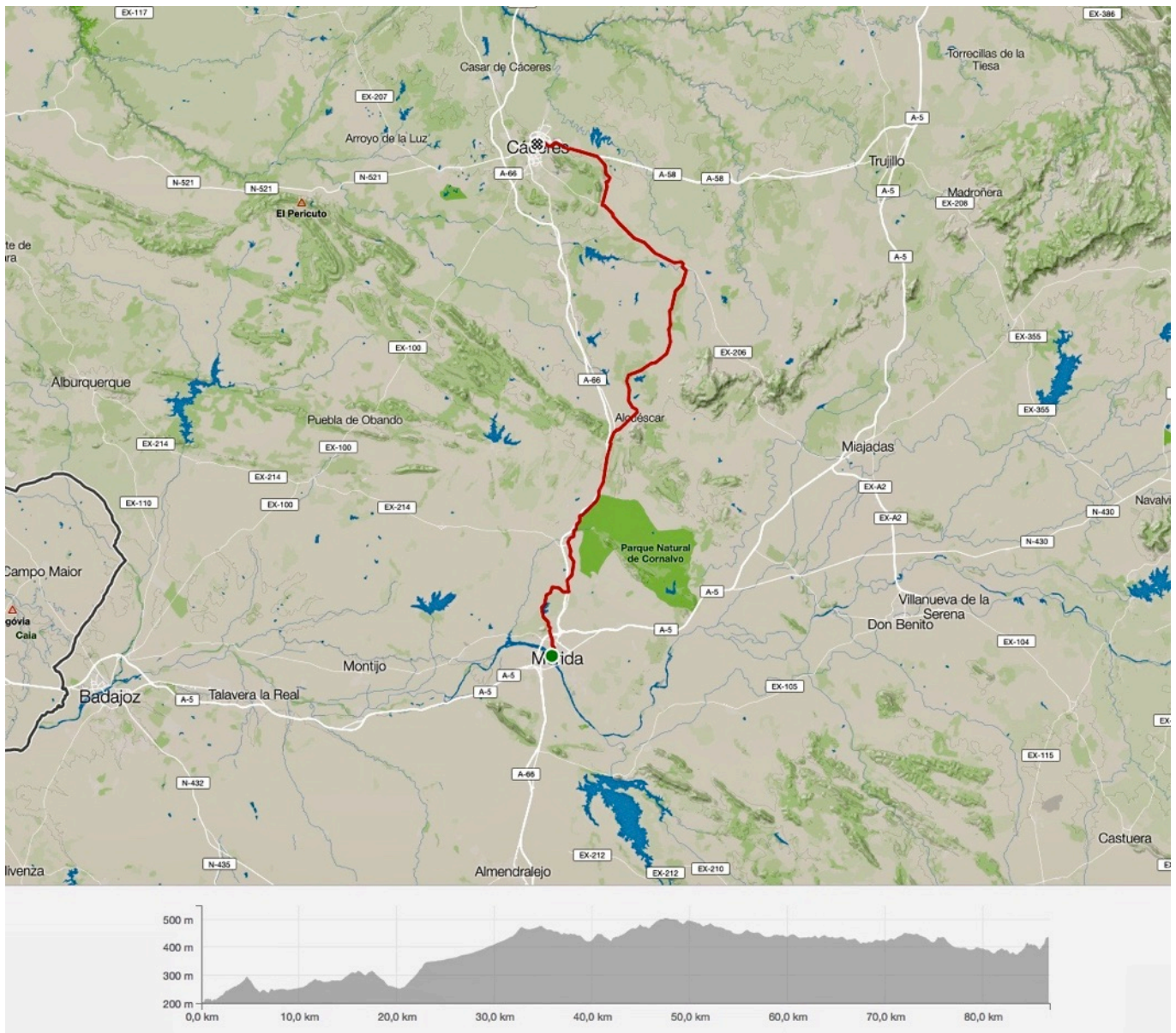
Vanaf kerktorens klinkt het geklepper van ooievaars.

Overblijfselen uit de Romeinse tijd in Merida

Dag 6: Merida - Cáceres

Zondag 28 mei

Voor het eerst hebben we een slechte ervaring met een Albergue. De voorzieningen in de Albergue Municipal van Merida zijn ronduit matig. Net als we op bed liggen haalt een van de gasten het in z'n hoofd een luidruchtige ventilator aan te zetten. Die heeft geen invloed op de temperatuur en de atmosfeer wordt er niet frisser van. Wel ligt bijna iedereen wakker van de rotherrie. Pas wanneer het iemand te gortig wordt en de stekker eruit trekt, kan ik naar dromenland vertrekken. Maar niet voor lang, want naar mijn gevoel steekt na vijf minuten een idioot de stekker er weer in. (....) Tussen de haakjes een krachtterm naar keuze invullen.

Vandaag staat er een lange etappe op het programma, dus staan we half zeven op. Het is nog schemerig als we langs een imposant Romeins aquaduct Merida uitfietsen. Het is bewolkt en heerlijk koel. Ultiem fietsweer.

Na een ontbijtje bij een stuwdam (ook uit de Romeinse tijd!) volgt een rit over de N630, aangelegd op de oorspronkelijke Ruta de la Plata. Voorheen een drukke verkeersweg, maar sinds er met Europees geld parallel eraan een autosnelweg is aangelegd, is er bijna geen verkeer.

Romeins aquaduct, Merida

De weg is wel saai. En wanneer de routebeschrijving adviseert op een splitsing een fraaiere, maar veel langere route te nemen naar Cáceres, is de keuze daarvoor snel gemaakt. De weg slingert zich door een totaal verlaten landschap met steeneiken en rotspartijen. Als je de steeneiken in gedachten vervangt door schermacacia's, dan zou je je wanen op de savannes van Kenya of Tanzania.

De etappe verloopt meer dan voorspoedig. Rond 14:00 uur al, komt het einddoel, het stadje Cáceres, in zicht.

De Albergue Turístico ligt in het hoogste gedeelte van de stad en ziet er keurig uit. Het stadje heeft een historisch centrum met naast een prachtig Plaza Mayor, talloze intieme pleintjes, alle voorzien van een eigen kerk. We zijn het er snel over eens, dat dit het aardigste stadje is, dat we tot dusver zijn tegengekomen.

Na een voortreffelijk 'menu del día' (voorgerecht: een bord paella, hoofdgerecht een lamsschotel) op het Plaza Mayor hebben we het idee, dat we er morgen weer tegenaan kunnen. Vooralsnog liggen we keurig op schema.

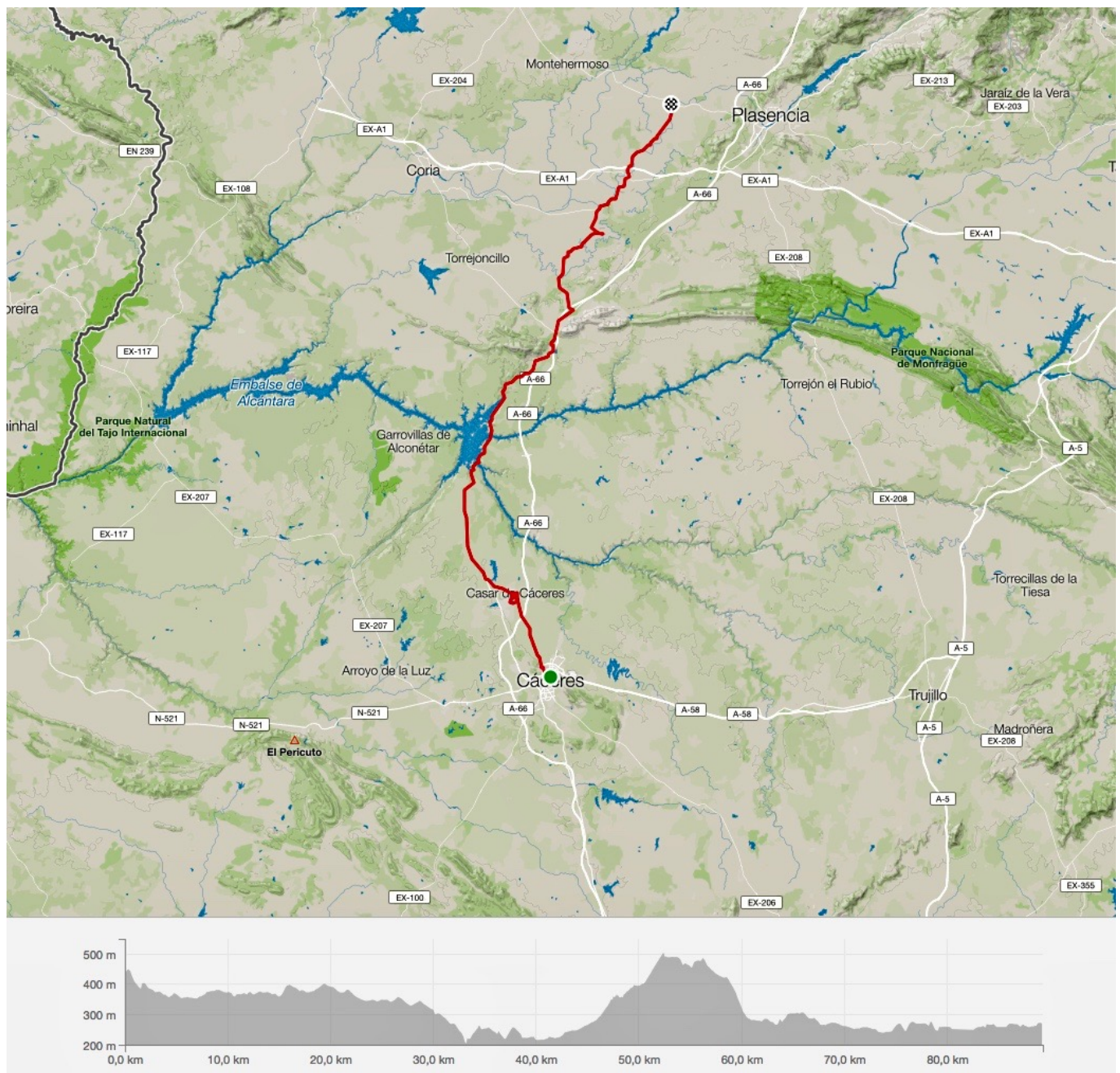
Cáceres

Dag 7: Càceres - Carcaboso

Maandag 29 mei

Vroeg vertrekken en niet al te laat op de plaats van bestemming aankomen bevalt ons goed. En van uitslapen, toch al niet een van mijn sterkste kanten, komt in een Albergue sowieso weinig terecht.

Dus staan we al om 7:00 uur in de startblokken. Maar voordat we vertrekken wil Bas nog even het weerbericht voor de komende dagen downloaden. Weersverwachtingen boeien mij nauwelijks. Wat dat betreft ben ik het eens met Gerard Reve die al zei: "Ik kan het nut van klagen over het weer niet inzien, zolang er geen middelen zijn ontwikkeld om het te beïnvloeden."

Al snel fietsen we Cáceres uit en komen we na een lange afdaling terecht in het tien kilometer verderop gelegen Casar de Cáceres. Barretjes waar we zouden willen ontbijten zijn nog niet open. Bij een Spar die wél open is, kopen we een paar broodjes. Even buiten het dorp maken we zelf een ontbijtje. Bas heeft de kookspullen bij zich, dus een koppie thee is zo gezet.

Verder maar weer. Wat is de Extremadura toch prachtig! Vogelliefhebbers komen hier volop aan hun trekken. In de struiken is het een gekwetter/gezang van jewelste. En hoog in de lucht zweven adelaars (?), vale gieren en ooievaars.

We volgen voorlopig de N630, die hier verre van saai is. Een brug over de Taag: we zijn dus al ongeveer ter hoogte van Lissabon.

Voorlopig gaan we als de brandweer, maar naar het plaatsje Cañaveral, waar we onszelf een koffiestop beloofd hebben, is het nog een pittige klim. Een paar 'Americano's' en 'tostados' hebben we wel verdiend, dachten we zo.

Na Cañaveral gaat de klim nog een stuk door, maar ten slotte vindt het bergruggetje het wel genoeg geweest en suizen we naar een vlakte, waar het graan al is geoogst. Mooie wolkenluchten maken het plaatje compleet.

Waar te overnachten? In Riolobos is een camping, maar we willen eigenlijk wel wat verder komen vandaag. Mooie plekjes om wild te kamperen komen we niet tegen, dus besluiten we toch maar een Albergue op te sporen.

In Carcoboso staat een oud rollatorvrouwtje naar ons te wenken. Het is duidelijk, dat zij in ons potentiële klanten ziet voor haar Albergue. Eerst maar eens kijken hoe 'Casa Elena' er binnen uit ziet. Dat valt helemaal niet tegen. Voor €11 pp krijgen we een tweepersoons kamer toegewezen. Onder de douche wacht ik tevergeefs op warm water. Maar dat kan de pret niet drukken. Met dit weer is een koude douche best wel verfrissend.

Extremadura

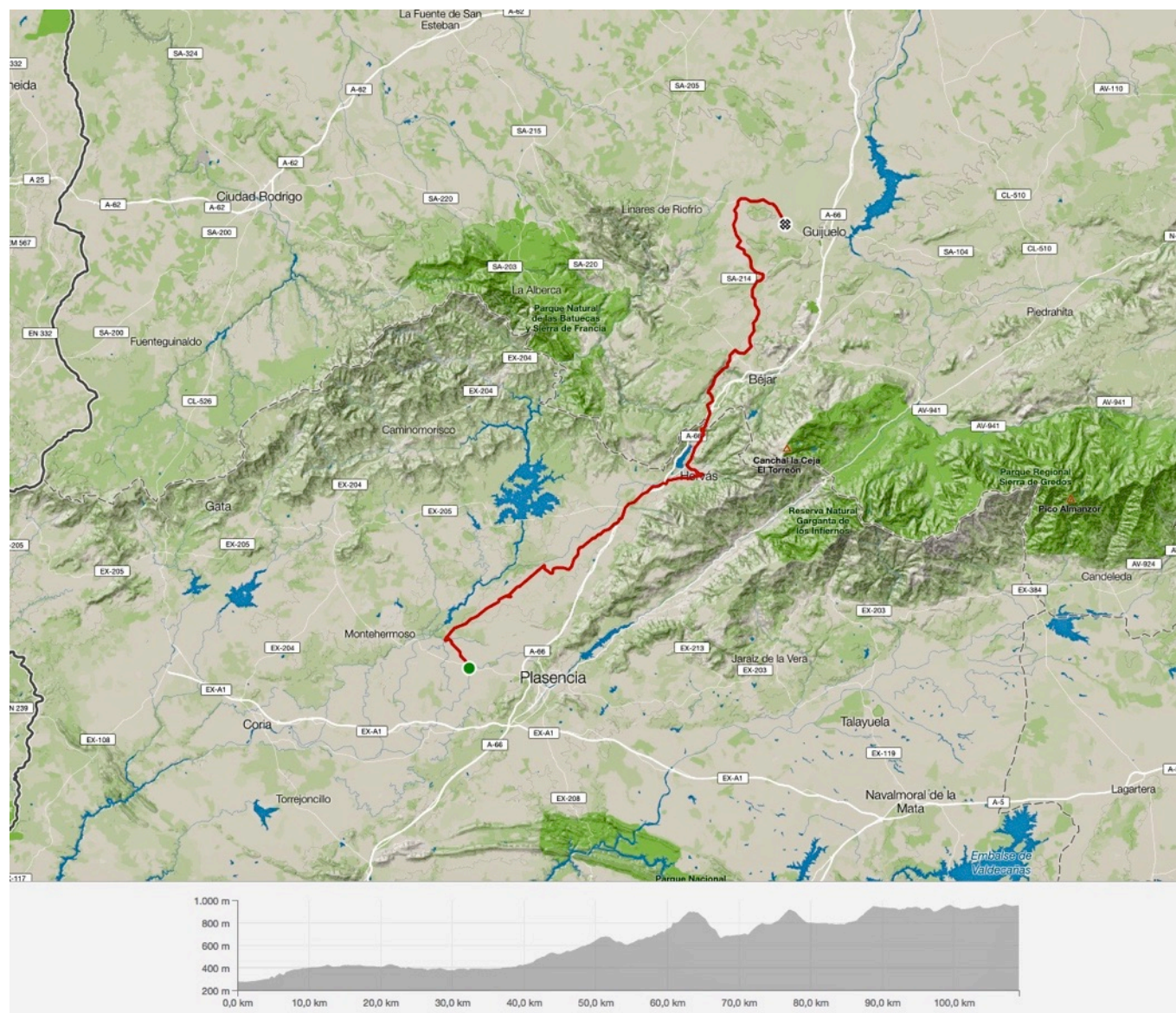
De Taag, waarover een brug voor de HSL in aanbouw

Tijdens een pelgrimsmaaltijd nemen we de route voor de komende dagen door. Als alles goed gaat kunnen we overmorgen al in Salamanca zijn. Maar eerst wacht ons morgen nog een etappe waarin we in totaal 1200 meter moeten stijgen. Verspreid over zes klimmetjes. Dat dan weer wel....

Dag 8: Carcaboso - Fuenterroble

Dinsdag 30 mei

Stáán we vroeg op om op tijd te vertrekken, is het hok waarin de fietsen zijn gestald nog op slot. De bij Casa Elena behorende bar is nog gesloten en de barkeeper/sleutelbeheerder is nergens te bekennen. Dat schiet niet op. Ontbijtje bij de concurrent dan maar. Twee Spaanse fietsers met hetzelfde probleem hebben de barkeeper uit z'n bed gebeld. We kunnen vertrekken.

Gisteren gingen we het eerste uur voornamelijk omlaag, nu gaat het vanaf het begin geleidelijk omhoog. Een voorproefje op wat ons vandaag nog te wachten staat.

De omgeving wordt steeds groener. We zien zelfs hier en daar beekjes en poelen. Langs de oevers daarvan zijn ooievaars ijverig op zoek naar kikkers voor hun kroost. We verlaten het asfalt en fietsen over een smal, hobbelig pad, totdat we plotseling oog in oog staan met een goed geconserveerde Romeinse triomfboog: Caparra. Er zijn meer archeologische bezienswaardigheden in Caparra, maar veel bezoekers trekken die niet. Behalve de twee Spaanse fietsers uit Carcaboso, zijn er we op dit moment de enige bezoekers.

Onverhard pad naar Caparra

Caparra

In de verte doemt een bergrug op. Daarachter ligt de eindbestemming van vandaag. Een sympathieke Groninger fietst een eindje met ons op. Hij vertelt dat hij afgelopen zaterdagochtend vertrokken is uit Sevilla en aanstaande zondag in Santiago hoopt aan te

komen. Respect! Weliswaar op een soort racefiets met speciale banden, met maar heel weinig bagage en heel wat jaartjes jonger dan wij, maar toch.

Het boekje adviseert een omweg te maken via het "mooie" plaatsje Hervas. Inderdaad: een aardig dorp, maar achteraf hadden we liever doorgefietst. Hoewel, ik kan er wat fruit scoren, waaronder een paar sappige perziken. (Als je met Bas aan het fietsen bent, moet je wel zorgen dat je voldoende vitamines binnenkrijgt. Ha!)

Na wat korte klimmetjes begint nu het serieuze werk: een lange klim naar Puerto de Bejar. Halverwege geeft een bord langs de weg aan, dat we de regio Castilla y León binnenrijden. De Extremadura ligt achter ons.

Eenmaal boven kunnen we kiezen tussen een lange afdaling met nog een klim over asfalt, of een korte, steile afdaling onverhard. We kiezen de laatste.

Behoedzaam dalen we af. Het gaat goed, totdat Bas, bijna beneden, een stuur- en of remfoutje maakt en onderuit gaat. De schade blijft gelukkig beperkt tot een schaafwondje.

Onderaan de weg is een Romeinse brug over een snelstromende beek. Een mooi plekje om te picknicken. Ondertussen bekijken we de kaart en komen tot de ontdekking, dat het plaatsje waar we willen overnachten (Endrinal), toch verder ligt dan gepland.

Door het groene Castilla y León, een valpartij en een picknick in de zon

De omgeving is prachtig: heel groen, ommuurde weilanden waarop verspreid staande oude steeneiken en met voor de verandering nu eens koeien (en stieren!).

Laat in de middag bereiken we Endrinal, waar men ons in het plaatselijke café weet te vertellen, dat de Albergue Municipal gesloten is. Shit!!

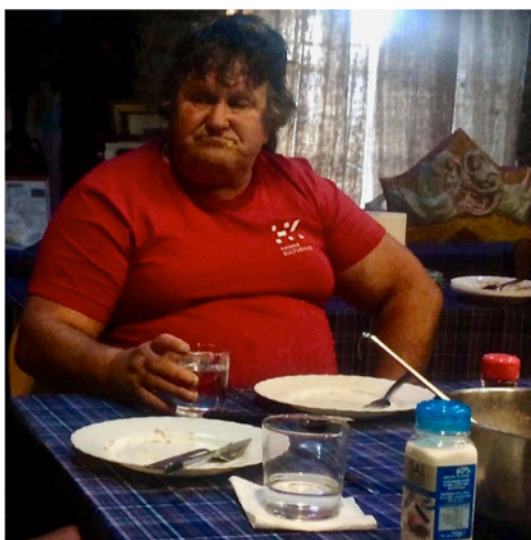
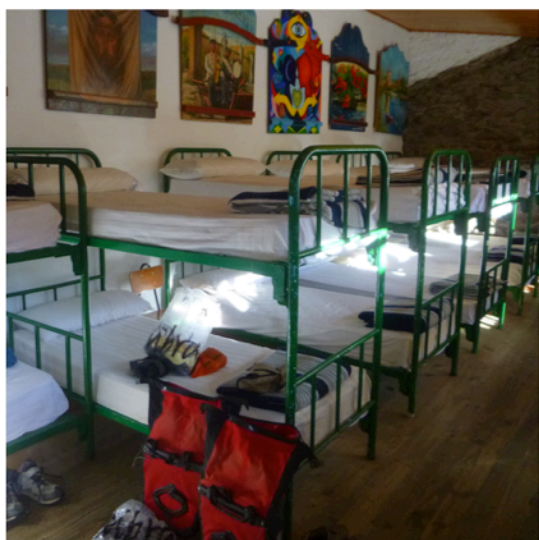
We zijn nu genooddaakt door te fietsen naar Fuenterroble. Wat betekent: acht kilometer van de route afwijken.

In Fuenterroble treffen we een originele pelgrimsherberg waar een joviale beheerder ons

verwelkomt. Hij doet ons denken een van de typetjes van Wim de Bie, de tandeloze zwerver ("Hé, Van Kooten!") Dirk.

Een knalrood T-shirt omspant zijn buik, die tot ver over zijn kruis hangt. Als hij ons voorgaat naar de slaapzaal, gunt hij ons een blik in zijn immense bouwvakkersdecolleté.

Gastheer/kok
'Dirk'

We krijgen een ruime, frisse slaapzaal toegewezen, helemaal voor onszelf. Er zijn maar twee andere gasten: een wat ouder (74) echtpaar uit Scheveningen dat de Zilverroute wandelt. Als je met je ogen dicht de mannelijke helft daarvan hoort praten, zou je zweren dat je met een van de gebroeders Temmes (ook K&B typetjes) te maken hebt. Aardige mensen.

Dirk is inmiddels druk in de weer met het 'diner'. Soep vooraf, jawel! In de onooglijke prut herkennen we spekjes, bonen, uien, aardappels, olijven, gestold ei en brood. Het smaakt niet eens onaardig, al denkt Bas daar anders over. Of geldt hier: 'honger maakt rauwe bonen zoet?'

De '*main course*' bestaat uit, varkenslapjes in pepersaus. Ook dit gerecht ziet er niet uit, maar de smaak is prima. Het dessert bestaat uit een kanjer van een handsinaasappel. Met een royaal gebaar staat Bas zijn exemplaar aan mij af. Wat heb ik toch een fijne fietsvriend!

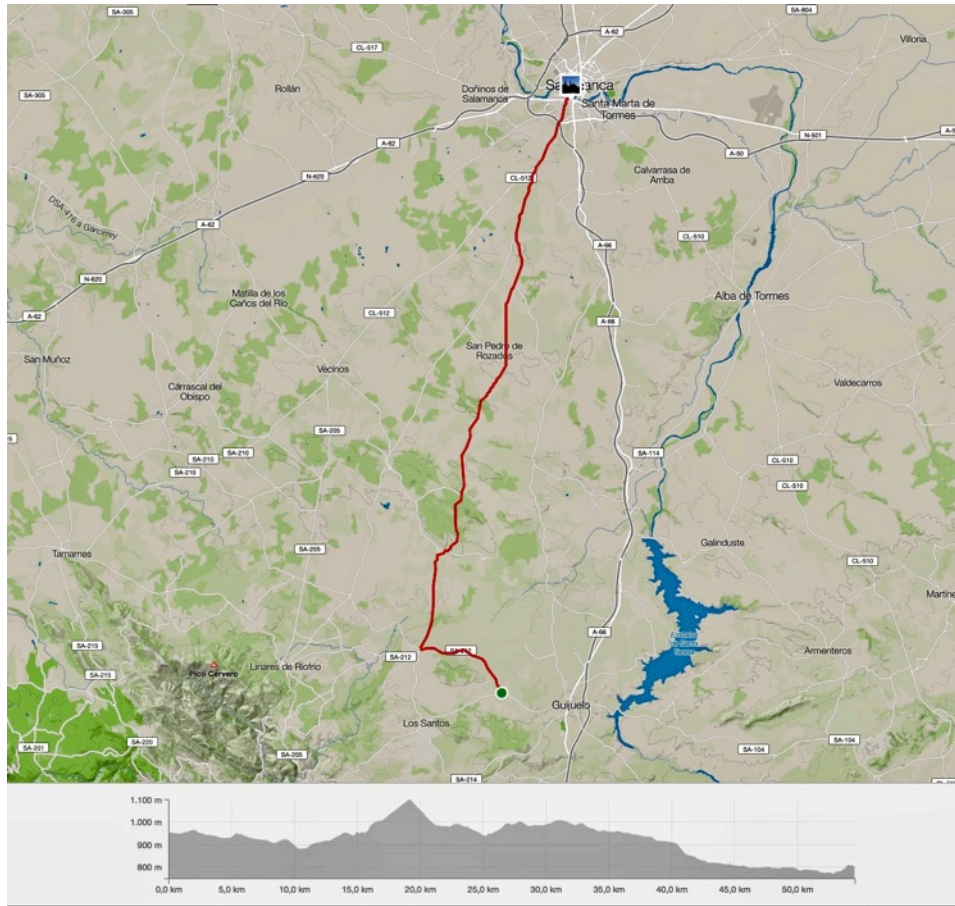
Ondertussen is ook meneer pastoor aangeschoven. Die laat zich de restjes goed smaken. En maant Dirk zijn T-shirt naar beneden te trekken. Wat nog niet meevalt. Al met al weer een bijzondere ervaring!

Diner, overnachting en ontbijt kennen geen vaste prijs. We worden wel geacht morgenochtend een donatie te doen. Viva España! Viva el Camino!

Dag 9: Fuenterroble - Salamanca

Woensdag 31 mei

Waar en wanneer maak je dat als niet-katholiek nou mee: bediend worden door een pastoor? Welnu, in de pelgrimsherberg van Fuenterroble dus. Want daar serveert meneer pastoor vandaag het ontbijt. Hij schuift ook gezellig bij ons aan; maar moet zich al snel verontschuldigen, want de plicht wacht: lesgeven op een school. Dirk is inmiddels ook weer onder de mensen en stopt ons nog wat sinaasappels toe. "Voor onderweg". In de donatiepot laten we een royaal bedrag achter.

Eerst acht kilometer terug naar de hoofdroute. Daarna een stevige klim naar het hoogste punt van onze route tot nu toe: 1100 meter. Maar de beloning (een lange afdaling) is groot. Door een imposant, weids en onbewoond landschap gaat de route verder.

weids landschap

pelgrims, op weg naar Santiago

En dan opeens doemt in die totale verlatenheid een stad op: Salamanca. Lang geleden ben ik hier wel eens geweest met mijn vriend Niek. Ik herinner me de 'skyline' van de stad die

je vanuit het zuiden bereikt via een oude stenen brug over een rivier. Er is aan dat beeld weinig veranderd. Zij het dat in de 'uiterwaarden', waar in mijn herinnering paarden graasden, nu een park en een atletiekbaan zijn aangelegd. Tja, de vooruitgang...

Salamanca

De kathedraal

Onderweg hebben we een eenvoudig hostel geboekt, vlakbij het Plaza Mayor. Het blijkt een goede keus.

Even opfrissen, en dan de stad in. We zijn nog net op tijd om een menu del dia te bestellen. Salamanca is een eeuwenoude universiteitsstad. In het centrum: veel kerken waaronder de grote kathedraal die de *skyline* beheerst, universiteitsgebouwen, bibliotheken, mooie pleintjes, sfeervolle straatjes met restaurants en bars en niet te vergeten: het m.i. mooiste Plaza Mayor van Spanje.

Plaza Mayor

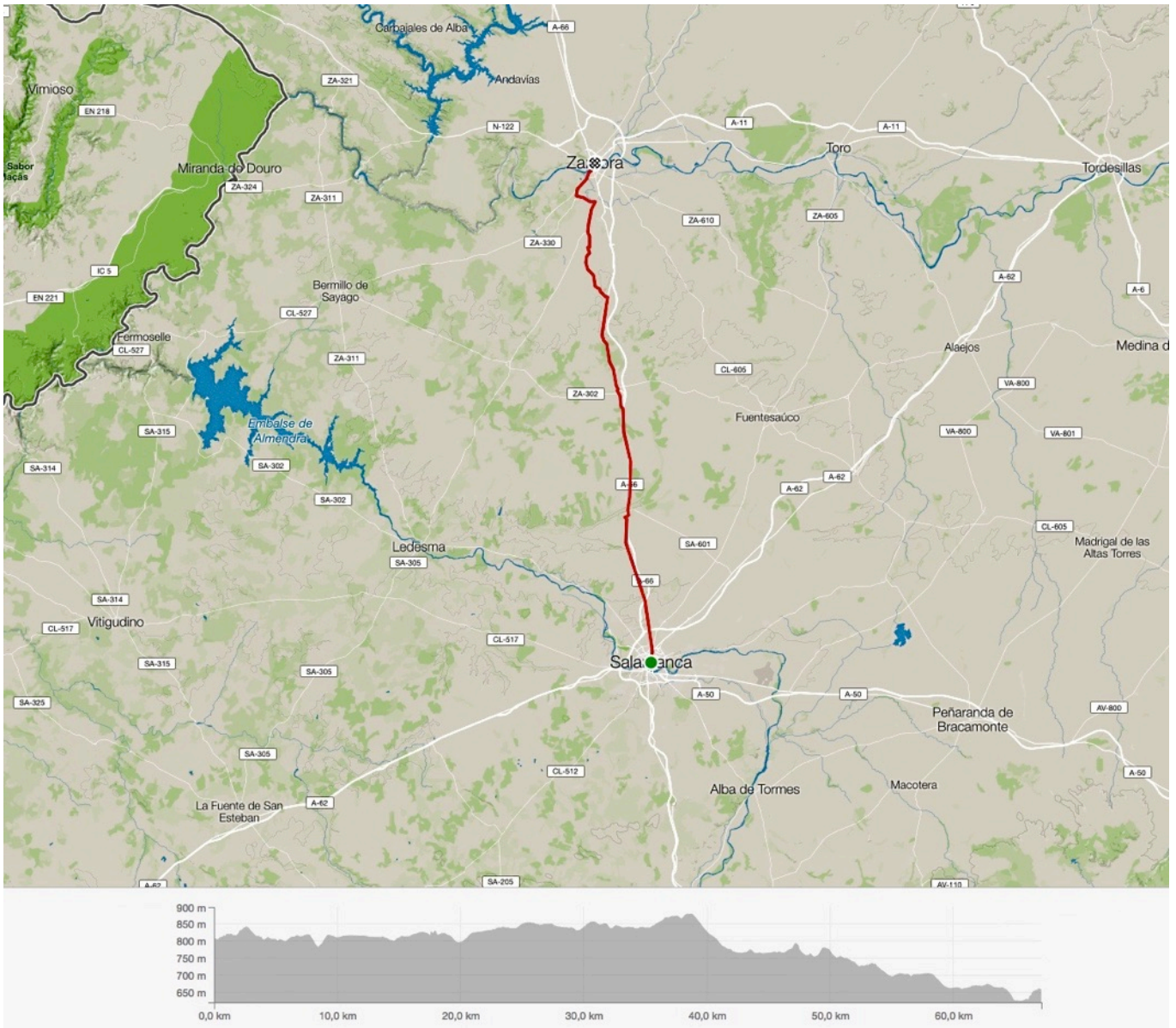
Op dit plein: een merkwaardig bouwsel dat bij nadere inspectie een olifant, balancerend op zijn slurf blijkt te zijn. "Als je iets onbegrijpelijks tegenkomt, iets dat ook na uitgebreide beschouwing geen praktisch nut blijkt te hebben, dan kun je ervan uitgaan dat het kunst is." (dixit Sylvia Witteman) En dat is dit dus ook. Na een lange wandeling door de stad, zoeken we een strategisch plekje op een leuk terras. Mensen kijken, het verveelt nooit en zeker hier niet.

Dag 10: Salamanca - Zamora

Donderdag 1 juni

Over de etappe Salamanca - Zamora kan ik kort zijn. Die is gewoon saai. Met uitzondering dan van de laatste twintig kilometer. Fietsen over een kaarsrechte weg (N630) met maar een paar flauwe klimmetjes, schiet trouwens wel lekker op. Al rond 13:30 uur fietsen we Zamora binnen via een brug over de Duero (Spaans voor Douro).

Evenals Salamanca is Zamora een prachtige middeleeuwse stad met maar liefst veertien Romaanse kerken. Godvrezenden hebben hier dus een ruime keus. De pelgrimsherberg (met een beperkte capaciteit) is nog gesloten. Terwijl we staan te wachten tot de poort opengaat arriveren er veel wandelende pelgrims. Wandelaars krijgen (terecht) voorrang op fietsers. We besluiten daarom door te fietsen naar hostel Chiqui, waar nog een comfortabele kamer vrij is voor een heel schappelijk prijsje. Onze tongen voelen inmiddels aan als een droge zeem. Tegenover Chiqui kunnen we onze dorst lessen in een etablissement, dat ook een uitstekend restaurant blijkt te zijn. Het 'menu del dia' is het beste dat ons tot op dit moment overkomen is.

Daarna slenteren we nog wat door de stad en verbazen we ons over de vele prachtige (gerestaureerde) kerken en gebouwen. De sfeer is er gemoedelijk. "Kijk, daar komt Kapelaan Alpino", zegt Bas als een klein mannetje met alpinopet ons tegemoet komt. Alpino vermoedt dat wij Duitsers zijn en begint tegen ons een verhaal in het Duits. Hij blijkt (wat een toeval!) kapelaan te zijn geweest in Gelsenkirchen in de periode dat daar veel Spaanse gastarbeiders zaten.

Vlakbij het hotel worden we nog getrakteerd op een zomeravondconcert van de Zamoraanse harmonie. Wat een sfeer! Al met al weer een topdag!

Uitzicht op de Duero

Boetepredikers op het Plaza Mayor

Plaza Mayor

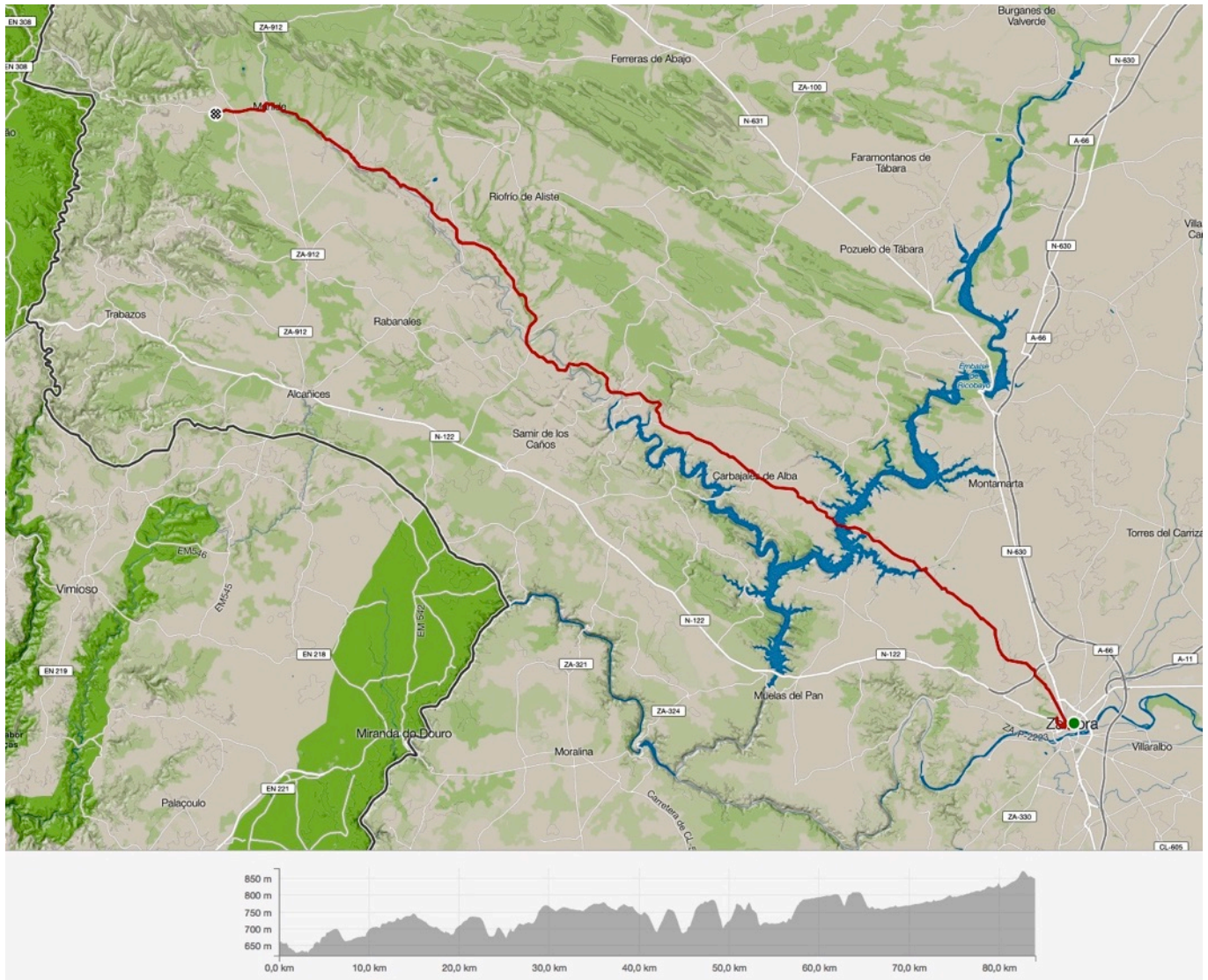

Optreden van het Zamoraanse harmonieorkest

Dag 11: Zamora - Figueruela

Vrijdag 2 juni

We waren er al voor gewaarschuwd: de eerste twintig kilometers na Zamora zijn niet de opwindendste. We doorkruisen een paar armoedige dorpen in het '*Terre del pan*' wat zoveel betekent als: het gebied waar (de grondstof voor) brood wordt geproduceerd: tarwe. Geen levende ziel te bekennen hier.

De routevariant die we gekozen hebben wijkt af van de route die pelgrims lopen. Wat onder meer betekent, dat we in de dorpen geen albergues zullen aantreffen en dat we genoodzaakt zullen zijn te kamperen. We hebben al gezien, dat er op ca 83 kilometer een camping is. Maar met welke voorzieningen blijft een raadsel. Op zoek dus naar een '*mercado*' voor wat proviand. In de eerste dorpen tevergeefs, maar in het vierde (of vijfde?) dorp is het raak.

Na ca 25 kilometer wordt het landschap interessanter. Maar ook heuvelachtiger met heel veel gemene klimmetjes en een enkele minder gemene. Naarmate de middag vordert beginnen we ons af te vragen wat we ons moeten voorstellen bij een camping in dit godverlaten gebied. Dat valt mee: de camping in Figueruela is keurig en van alle gemakken voorzien. Snel zetten we de tent op. Dat kamperen heeft toch ook wel wat! Bovendien: nu hebben we de tent ten minste niet voor Jan met de korte achternaam meegezeuld.

Door het 'Terre del Pan'

Op de camping herkennen we onmiddellijk de Nederlanders, die duidelijk in de meerderheid zijn. Bob den Uyl had gelijk toen hij schreef: *"In het buitenland in de verte een Nederlander zien lopen vind ik nog steeds een ervaring, in die zin dat je landgenoten al op kilometers afstand herkent aan houding en uiterlijk. Je zou je echt tranen lachen, als je niet wist dat je er zelf ook zo uitzag."*

Er kamperen ook een paar Nederlandse koppels die dezelfde route rijden als wij. Onder wie het echtpaar dat tegelijk met ons in Sevilla aankwam. (Ze arriveren een paar uur later en reserveren een trekkershut). We rekenen uit, dat het nu al de vijfde keer is, dat we elkaar tegenkomen.

Keurige camping in Figueruela

Een lekker toetje (cheesecake)

Dag 12: Figueruela - A Gudiña

Zaterdag 3 juni

Vandaag staan er veel klimmetjes op het programma, waaronder vier lange en één hele lange. Vroeg op dus maar, want "laat wordt het vanzelf" zoals mijn schoonvader placht te zeggen.

Tot aan Riomanzana gaat het bergafwaarts, daarna duiken we Portugal in. Volgens het boekje: het armste deel van dat land. Dat is duidelijk te zien aan het gehucht Guadramil. Schilderachtig, maar zelden zo'n sjofel dorp gezien.

Daarna: de eerste klim met stukken van 10%. De omgeving is prachtig. En het klimmen gaat best goed. Dat mag ook wel na elf dagen heuveltje op, heuveltje af. We dalen af naar Rio de Onor, dat alweer in Spanje ligt. Vervolgens een wat langere klim; èn een afdaling naar het levendige Puebla de Sanabria.

Een lange klim

Puebla de Sanabria

Tot nu toe hadden we aan één hand genoeg om het aantal auto's te tellen, dat we tegenkomen. Na Puebla de Sanabria gaan we de N525 op. Een uitstekende weg, waar nóg minder verkeer is, parallel aan een autosnelweg. (Waarom hebben ze hier eigenlijk een snelweg aangelegd, waar ook nauwelijks verkeer is?)

De weg stijgt gestaag met af en toe kilometers lange stukken over respectievelijk 6, 8 en 10% naar een hoogte van 1400 meter.

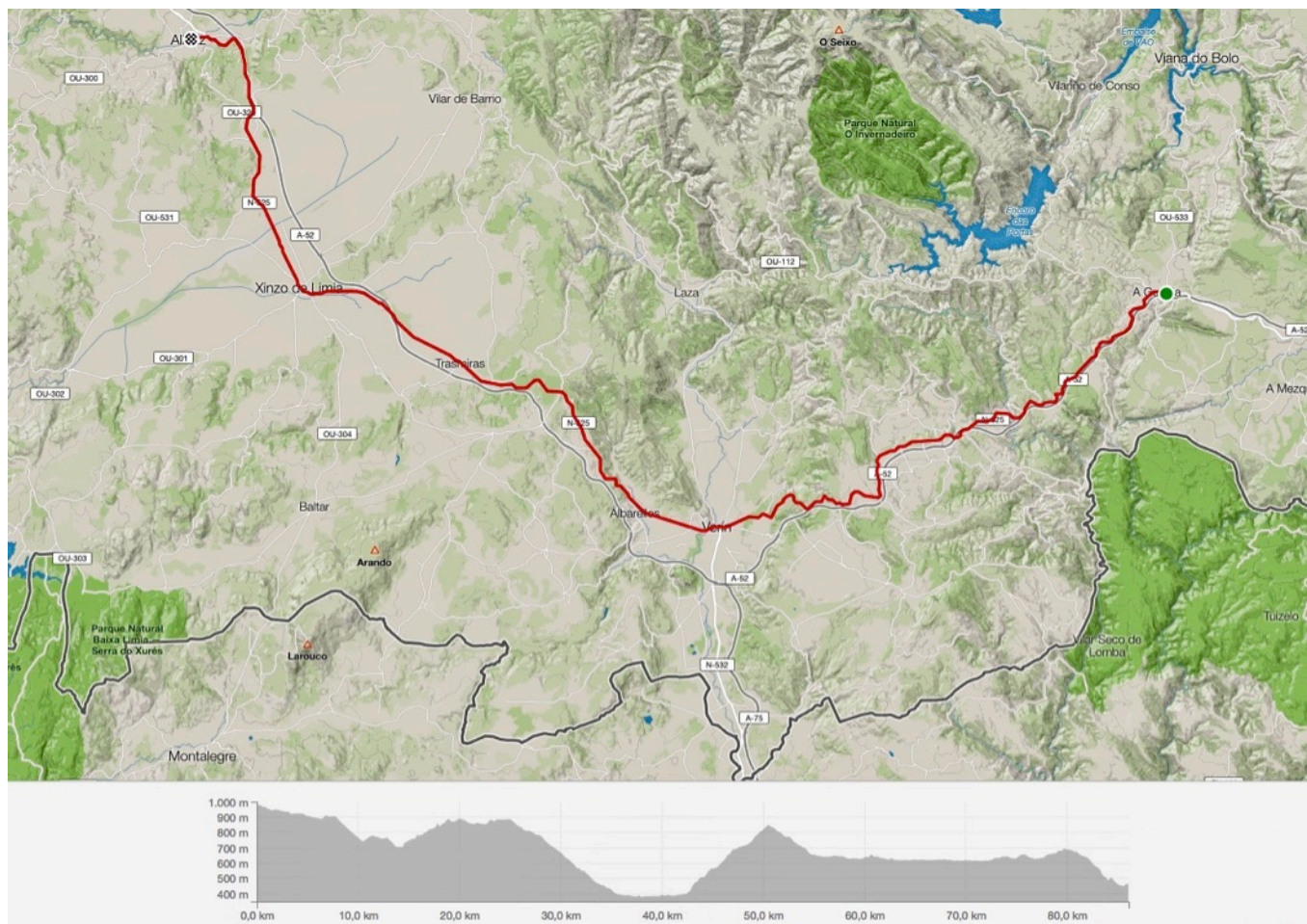
We vinden dat we bovenop de col wel een versnapering verdiend hebben. Na een Cola en een bovenmatig stuk tortilla kunnen we er weer tegenaan. Met een stevige (en frisse) tegenwind beginnen we aan de laatste flinke klim met daarna een afdalinkje naar A Gudiña, waar we op zoek gaan naar de Albergue. Een Amerikaanse pelgrim, aan wie we de weg vragen weet ons te vertellen, dat daar geen plaats meer is. (Er is dit weekend een evenement in het dorp).

Dan maar terug naar het Hostal, dat we gepasseerd zijn. Als we aan de receptionist vragen of er nog een slaapplek vrij is trekt ie een gezicht of ie een wortelkanaalbehandeling moet ondergaan. "No!" Na enig aandringen blijkt dat er nog één kamer vrij is. "Maar daar staat maar één bed." Nou, dat is wat ons betreft helemaal geen probleem! We hebben een slaapmatje, slaapzak en kussen bij ons. En zo wordt alles tot ieders tevredenheid geregeld.

Dag 13: A Gudiña - Allariz

Zondag 4 juni

Het is mistig. En wanneer we buiten de eerste stappen zetten blijkt het ook nog eens verrekke koud: 8 graden. Voor het eerst tijdens deze reis gaan we, gehuld in laagjes kleding op pad: thermohemd, fietsshirt, windstopper en fietsjack.

De eerste kilometers zijn niet al te heftig. We zijn inmiddels in de regio Galicië, waarvan Santiago de hoofdstad is. Het einddoel komt in zicht! De natuur doet mysterieus aan: middelhoge bergen, begroeid met donkere loofbossen.

Na A Trepas volgt een kilometers lange afdaling. Half versteend komen we aan in Verín. Tijdens de koffie zien we op tv (die in Spaanse cafés ALTIJD aanstaat) beelden van een aanslag in Londen.

Het groene Galicië

Autosnelweg van niks naar nergens

Rond half elf breekt de zon door. Maar tegelijkertijd steekt ook de wind op. En niet zo zuinig ook. Een stormachtige tegenwind maakt de beklimming van lange hellingen er niet gemakkelijker op.

De rest van de etappe is weinig opwindend. Lange klimmen, flauwe afdalingen en zo nu en dan een stukje vlak, wisselen elkaar af. De harde en frisse wind maakt het er allemaal niet aangenamer op. Ik ben dan ook blij wanneer we rond 15:30 uur het plaatsje Allariz infietsen; het einddoel van vandaag. Er zijn twee albergues. De ene blijkt gesloten en de andere alleen bestemd voor groepen. Maar laat er nu even buiten Allariz ook een camping zijn! Toch goed dat we een tent bij ons hebben.

De camping is keurig. Er is zelfs een restaurant waar we een menu, inclusief drankjes voorgeschoteld krijgen waarvoor we in Nederland ten minste het zesvoudige waren kwijt geweest.

Dag 14: Allariz - Agolada

Maandag 5 juni

De zon schijnt, maar daar is ook alles mee gezegd. Het is zo mogelijk nog kouder dan gisterochtend. Wanneer we in het dorp aankomen voor een ontbijtje liggen mijn tenen los in m'n schoenen en heb ik geen gevoel meer in m'n vingers.

Hete thee en koffie doen hun werk. We zijn klaar voor de laatste loodjes, die, zoals bekend, het zwaarst wegen.

Eerst een klimmetje om het dorp uit te komen, daarna overwegend afdalend richting Ourense. De laatste kilometers naar de stad gaan over 'kruip door/sluip door weggetjes' die je zonder routebeschrijving/navigatie app nooit zelf zou kiezen.

Ourense is een grote, maar vooral drukke stad. Met een klein historisch centrum waarvan de onvermijdelijke kathedraal het middelpunt vormt. Aardig, maar niet heel bijzonder.

Na Ourense gaat de route voornamelijk omhoog. We weerstaan de verleiding om de korte route naar Santiago te nemen via de drukke N525 en kiezen voor de route die in het boekje wordt beschreven. Grotendeels is die gelijk aan de route die wandelende pelgrims volgen naar Santiago. Voor een deel over onverharde weggetjes.

Na het gehucht Oesero (waar we nog even een kijkje nemen in een groot kloostercomplex) wordt de route echt pittig. Via een smal weggetje dat uitzicht biedt op het mooie Galicische berglandschap ploeteren we naar een hoogte van 1000 meter. Jammer dat het op dit moment niet zonnig is. Het is zwaar bewolkt en er staat een stevige (tegen)wind. Rond 17:00 uur zijn we boven. Het is dan nog ruim twintig kilometer naar Agolada, waar we een hostel op het oog hebben.

Steile klimmetjes

Kloostercomplex Oesero

Een fijne afdaling, waarna toch nog een paar klimmetjes en dan is daar Agolada. Een dorp van niks. Er zijn een paar barretjes, waarvan de meeste gesloten zijn. We gaan op zoek naar het hostel, dat er volgens het boekje moet zijn. Maar niet volgens de app. Ik krijg een bang gevoel, dat het hostel er niet (meer) is en dat we nog een stuk door moeten fietsen naar een volgend dorp.

Terwijl ik het nu eigenlijk wel mooi vind, na deze zware etappe, waarin we 1971 hoogtemeters hebben moeten wegtrappen. Tot overmaat van ramp begint het zachtjes te regenen en Bas kijkt al om zich heen of we ergens wild kunnen kamperen. Normaal gesproken ben ik daar wel voor in, maar nu even niet. Ik heb zin in een hete douche. We fietsen nog wat rond in het dorp en zien eindelijk een bordje dat verwijst naar *restaurant* (niet hostel) Galicia. Toch maar even kijken. En jawel, boven het restaurant is een hostel. Een kordate mevrouw dirigeert ons meteen naar binnen en wijst ons een eenvoudige maar nette kamer. Wat een geluk!

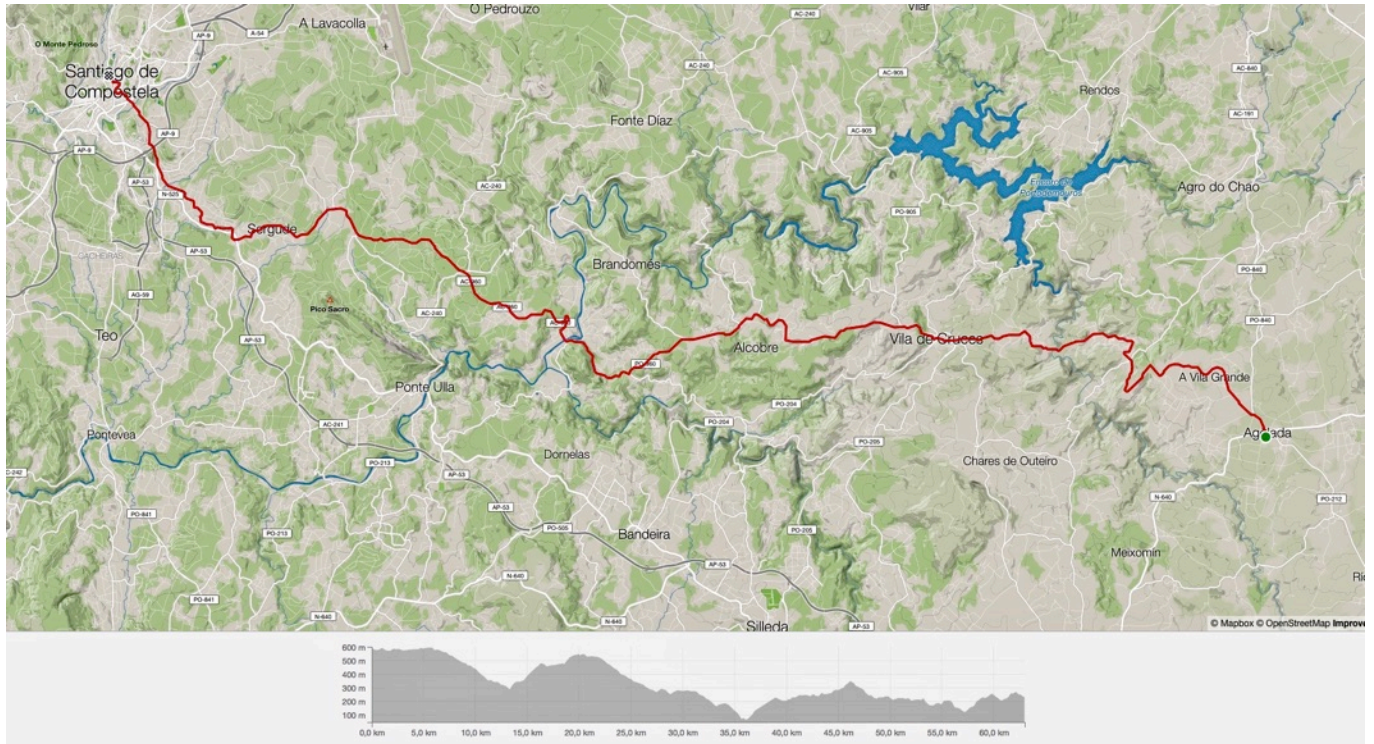
In het restaurant zijn alle tafels keurig gedekt, maar we zijn de enige gasten. We bestellen soep vooraf en een entrecote. Gelet op de prijs verwachten we er niet veel van. Maar de (bonen)soep smaakt prima en ik kan mij niet herinneren dat ik ooit zó'n smakelijke entrecote heb weggezogen. Zelfs niet in Argentinië, waar ze toch echt wel weten hoe je een lomo moet bereiden.

Morgen is het nog maar ca 65 kilometer naar Santiago. En dan zit deze fietsreis er al weer op.

Dag 15: Agolada - Santiago de Compostela

Dinsdag 6 juni

Zo moordend warm als het aan het begin van dit fietsavontuur was, zo koud is het aan het eind. Warm en bezweet bovenop een berg aankomen en daarna met wind tegen in de kou afdalen, is vragen om een verkoudheid. En die heb ik dan ook de afgelopen dagen opgelopen. Niet dat ik er ziek van ben, maar een beetje hinderlijk is het wel. Ook Bas loopt te snotteren.

Vandaag dus alweer de laatste, niet al te lange etappe naar Santiago. Via de doorgaande weg zouden we daar in een paar uur kunnen zijn. Maar we kiezen voor de 'toeristische' route, dwars door de Galicische heuvels. Als je niet beter zou weten zou je je wanen in de Ardennen, de Vogezen of de Jura. Zo te zien is dit een welvarende streek. Mooie huizen, opgeruimde erven en dure auto's wijzen daarop. Het kan, dat schijn bedriegt.

Aan het eind van de etappe, na een bord te zijn gepasseerd 'Santiago 8 km', heeft de heilige Jacobus nog een verrassing voor ons in petto. Nou ja, noem het maar gerust een beproeving. De route leidt ons nu namelijk naar een 'leuk' pad dat ook wandelaars volgen: over boerenerven, langs voor- en achtertuintjes en een flink stuk onverhard. Minder leuk is, dat het af en toe zo steil omhoog gaat, dat je maar beter kunt afstappen om je fiets met bekapping en al omhoog te sjoeren.

Uiteindelijk fietsen we Santiago binnen. We herkennen straten waardoor we ook twee jaar geleden fietsten. Of wandelden, want soms zijn ze zo steil dat fietsen onmogelijk is. En dan opeens staan we voor de kathedraal: het officiële eindpunt van de reis. Het is er druk en onder de vele pelgrims die hun pelgrimage volbracht hebben heerst een euforische stemming. Ook op het grote plein aan de andere kant van de kathedraal: een uitgelaten menigte.

Vanzelfsprekend laat iedereen zich hier even vereeuwigen op foto. Wij ook.

Niet ver hiervandaan is het pelgrimsbureau, waar je op vertoon van je '*credencial*' (met stempels van alle plaatsen die je hebt aangedaan) een '*compostela*' kunt krijgen. In hetzelfde gebouw bevindt zich de 'Huiskamer der Lage Landen' waar 'hospitaleros' van het St.Jacobsgeenootschap (Nederlandse) pelgrims met raad en daad bijstaan. We hebben er een aardig praatje met ene 'Jan' en schrijven onze namen bij in het register. Er staat een lange rij wachtenden voor het kantoor waar je de '*compostela*' kunt krijgen. Een voor een wordt iedereen binnengeroepen. Na zo'n drie kwartier staan we weer buiten: met ons inmiddels tweede bewijs dat we de tocht naar Santiago volbracht hebben.

In de rij voor de 'compostela'

Trotse 'pelgrims' met hun 'compostela'

Rest ons een slaapplek te zoeken voor de komende twee nachten. Die vinden we in het immens grote Hospederia San Martin Pinario (een voormalig seminarie) op een steenworp afstand van de kathedraal. Snel even douchen en omkleden, want we zijn inmiddels wel aardig dorstig geworden.

Het weer is in de loop van de dag opgeknapt. De zon schijnt uitbundig en dat belooft hij ook de komende dagen te blijven doen. Morgen nog een dagje lummelen in Santiago is wel zo leuk met een zonnetje.

Dag 16: Santiago de Compostela

Woensdag 7 juni

Over het ontbijt in Hospederia San Martin Pinario hebben we niets te klagen. In tegendeel: als je het ruime aanbod van broodjes, beleg, fruit, drankjes, yoghurt muesli etc. etc. bekijkt, begin je beter te begrijpen wat bedoeld wordt met 'het rijke Roomse leven.'

Fietsvervoer?

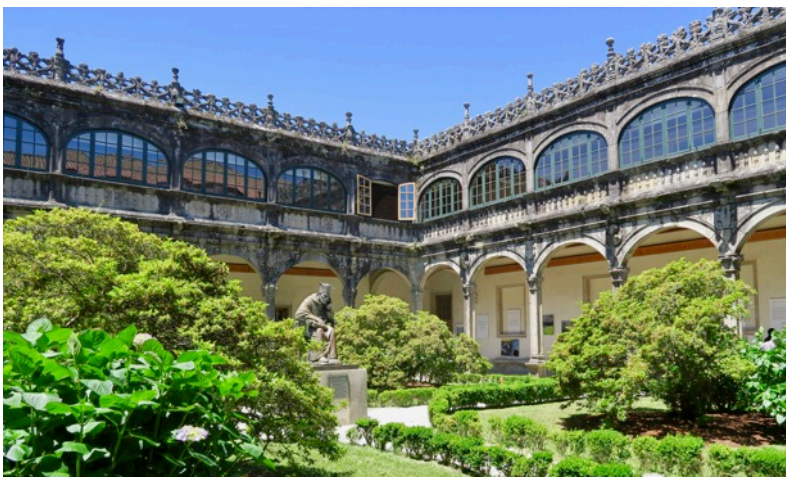
Na dit royale ontbijt moeten we toch eerst een antwoord zien te krijgen op de vraag hoe we morgen onze fietsen in het vliegtuig krijgen. De informatie die we tot dusver daarover gekregen hebben is niet erg duidelijk en op z'n minst verwarrend. Dat Vueling niet accepteert dat de fietsen (zoals op de heenreis via Transavia) in hoezen worden verpakt, is ons nu wel bekend. Maar: zijn er op het vliegveld dozen verkrijgbaar en zo ja, passen de fietsen daar in?

Eerst maar eens naar het reisbureautje, waar volgens de medewerkers van de 'Huiskamer der Lage Landen' de fietsen in dozen verpakt kunnen worden en dat vervoer naar de luchthaven kan regelen. Dat blijkt niet het geval. Wel krijgen we van een vriendelijke señorita een foldertje mee van 'Mail Boxes Etc' in de Rúa Santiago de Guayaquil nr. 5, waar dat wèl kan. Op het gemak wandelen we naar dit adres, niet al te ver van het centrum.

↑
Hospederia
San Martin
Pinario

←
De Kathedraal

Wanneer we aan de baas van 'Mail Boxes Etc' uitleggen, dat we morgenochtend om vijf uur -mèt fiets- op het vliegveld moeten zijn kijkt ie bedenkelijk. Het kost veel tijd de fietsen in te pakken en eigenlijk heeft ie die niet. Maar vooruit, als we binnen een uur de fietsen afgeven komt het goed. We haasten ons terug naar het hotel om de fietsen op te halen. Wanneer we de fietsen afgeven wordt ons beloofd, dat de ingepakte fietsen vanmiddag om vier uur bij het hotel bezorgd zullen worden en dat er morgenochtend om half vijf een taxibusje voor zal rijden om ons naar de luchthaven te brengen. We hebben er vertrouwen in, dat dit goed komt en opgelucht zoeken we een zonnig terras, want inmiddels zijn we wel toe aan een bak koffie.

Terug in het centrum komen we langs de kathedraal waar zojuist de pelgrimsmis is afgelopen. Jammer, die had ik graag nog een keer willen bijwonen. Bij het VVV halen we een plattegrond van Santiago. Desgevraagd vertelt een medewerkster ons dat er ook vanavond een pelgrimsmis zal zijn. Om half acht.

We slenteren nog wat rond in Santiago en zorgen ervoor rond vier uur bij het hotel te zijn. Stipt op tijd worden de dozen met fietsen daar bezorgd. Op de dozen staan onze namen vermeld, èn het nummer van de taxi die ons morgen naar de luchthaven zal brengen. Prima geregeld!

Pelgrimsmis

Even na zeven uur zoeken we een plaatsje in de kathedraal, waar om half acht de pelgrimsmis zal beginnen. Een spektakel, dat bestaat uit een optreden van een non als voorzangeres (loepzuiver), een onverstaanbare 'preek', orgelspel en natuurlijk het door de kerk slingeren van een rokend wierookvat: een traditie die stamt uit een tijd dat de lucht in de kerk niet te harden was vanwege al die ruftende pelgrims; tegenwoordig een circusact, die alleen wordt opgevoerd als er flink wat donaties zijn opgehaald. We hebben geluk. Bekijk het korte filmpje van de mis. En verbaas je!

<https://youtu.be/YkwDBLs9qNo>

Na de mis nog een hapje (paëlla) en een snapje; daarna op tijd naar bed, want de wekker zal om kwart voor vier aflopen.

Dag 17: Santiago de Compostela – Schiphol – Naar Huis

Donderdag 8 juni

Een goed besluit

Wanneer we om kwart over vier de dozen met fietsen en onze bagage naar buiten slepen, staat de taxi al klaar. Op de luchthaven blijkt, dat het maar goed is dat we de fietsen hebben laten inpakken en vervoeren. Er is namelijk maar een beperkt aantal dozen verkrijgbaar en verschillende fietsers vissen achter het net. Of beter gezegd, achter de doos. De dozen zijn ook kleiner dan de onze, wat het inpakken tot een stressvolle bezigheid maakt. Het mannetje dat daarbij assisteert is handiger in het *insealen* van koffers dan het verpakken van fietsen.

Met een kleine vertraging komen we aan op Schiphol. Al snel rollen de fietsdozen van de band. Wanneer we de dozen open maken blijkt, dat de fietsen weliswaar keurig verpakt zijn, maar ook verder gedemonteerd dan we hadden verwacht. Het kost ons dus aardig wat tijd om de fietsen weer rijklaar te maken.

Nog even een snelle kop koffie, waarna Bas op de fiets springt richting Lisse en ik in de trein richting Arnhem.

Epiloog

Onze tweede fietsreis naar Santiago de Compostela, dit keer vanuit Sevilla, zit erop. We hebben genoten van een prachtige reis door een indrukwekkend deel van Spanje. In totaal legden we 1110 kilometer af in veertien dagen: over bergen, hoogvlaktes en door dalen, over verharde en onverharde wegen, door saaie en door interessante landschappen, in extreme hitte (de eerste tien dagen) en in felle koude. Kortom, het was een afwisselende reis die nagenoeg zonder problemen is verlopen. Nagenoeg? Jawel, want op de vierde dag deed zich een probleempje voor, dat ik in mijn dagelijkse blog heb verzwegen, maar waarover hieronder meer.

Een verzwegen probleem

Op het blog dat ik dagelijks bijhield op Facebook en op WordPress ontving ik veel reacties. (Hartelijk dank daarvoor!). Velen, ook volstrekt onbekenden, lieten ons weten dat ze onze verrichtingen met veel interesse volgden. Onder hen uiteraard ook de ons dierbaren. Om hen niet nodeloos ongerust te maken heb ik in het verslag van dag vier (de etappe Monesteria-Zafra, 26 mei) de volgende alinea's maar weggelaten.

Naar de behandelkamer voor een ECG

De heilige Jacobus was ons gunstig gezind....

"Het komt mij goed uit, dat we al vroeg in de middag op de plaats van bestemming zijn en dat we een comfortabele kamer hebben bemachtigd. Want vandaag ging het, in tegenstelling tot gisteren, wéér niet zo lekker. Het was heet vanmiddag en weer lukte het me niet om op hellingen Bas bij te houden. Sterker nog: een enkele keer moest ik zelfs helemaal afhaken om even bij te komen. Net als eergisteren. Wat mij het meest verontrust is, dat mijn hart

als een gek tekeer gaat. Terwijl ik als ex-duursporter normaal een hartslag heb van rond de 45 is ie nu rond de 90 en heel onregelmatig; ook ruim een uur na aankomst nog, terwijl ik gewend ben dat na een inspanning de pols na maximaal een kwartier weer normaal is. Ik deel mijn zorgen met Bas.

Ik vermoed omdat ie het niet ziet zitten om vanuit Spanje terug te vliegen met in het bagageruim een fietsvriend tussen zes plankjes, stelt hij voor toch even langs een dokter te gaan. Met enige tegenzin stem ik ermee in op zoek te gaan naar een ziekenhuis. Wat een gedoe!

Op de afdeling 'Spoedeisende hulp' van het plaatselijke hospitaal leg ik met handen en voeten uit wat er aan de hand is. Vervolgens moet ik een uitgebreid formulier invullen en kan ik plaatsnemen in de wachtkamer. Na een minuut of tien komt er een verpleger met een rolstoel. Hij gebaart mij daarin plaats te nemen. "Ja, hallo! Ik kan wel lopen hoor!" "Doe dat nou maar", zegt Bas, "Dat is protocol." (Als vm brandweerofficier is Bas meer van de protocollen dan ik). Fotomomentje. Ha!

Even later word ik een onderzoekskamer ingerold. Een wat oudere cardiologe met een vrolijk gezicht is blijkbaar al op de hoogte van mijn klachten en voelt mijn pols. Al na vijf seconden is haar conclusie: 'pols is goed'. Nou, da's mooi, dan kunnen we wel weer gaan. Maar zo gemakkelijk kom ik er niet af. "Liggen op die brancard, T-shirt uit" is het bevel. "Ga er maar vanuit dat ze je opnemen", sombert Bas. "Dat doen ze hier eerder dan in Nederland".

Nee, hè. Daar zit ik nou helemaal niet op te wachten. Maar even later krijg ik een polsbandje om, waarop foutloos mijn naam en..... een kamernummer: 112A. Het zal toch niet waar zijn!

Een assistente plakt mij vol met pleisters en sluit een wirwar van kabels daarop aan. Ah..... een ECG! Een druk op de knop, wat gezoem en even later rolt uit het apparaat een papier dat door een jongere cardiologe wordt geanalyseerd. "ECG, is prima", zegt ze tegen Bas. (Ik voel nu wat een rolstoeler voelt wanneer een voor hem bestemde mededeling aan zijn voortduwer wordt gedaan).

Voor de zekerheid meld ik maar even, dat we van plan zijn naar Santiago te fietsen. Is dat wel verantwoord? "Ha, ha," is haar reactie, "Als je het maar niet in één keer probeert."

Bas legt voor de zekerheid het probleem ook nog even voor aan zijn vriend Ben, die huisarts is. Volgens Ben, moet ik me pas zorgen gaan maken, als die snelle pols meer dan 24 uur aanhoudt. M'n pols is inmiddels al flink gedaald. En ik voel me aanzienlijk fitter dan een paar uur geleden. Of zou het komen omdat ik na dit onderzoek toch wel gerustgesteld ben? Achteraf ben ik toch blij, dat Bas zo doortastend is geweest."

Zoals bekend is de rest van de reis prima verlopen. Hartproblemen hebben zich niet meer voorgedaan, het klimmen ging weer als vanouds.

Dank!

Een woord van dank en waardering is op z'n plaats voor Paul Benjaminse (www.cyclingeurope.nl) wiens routebeschrijving in het boekje 'Zilverroute, Via de la Plata' ons via prachtige wegen en weggetjes van Sevilla naar Santiago heeft geleid. Ook van de gedetailleerde informatie over bezienswaardigheden en over poi's (nuttige plaatsen) hebben we dankbaar gebruik gemaakt. De van zijn website gedownloade gpx-bestanden, 'geladen' in de app 'Pocket Earth Pro' voor iPhone, bleken een waardevolle en betrouwbare aanvulling op de routebeschrijving.

Santos

Evenals na eerdere reizen verdienen onze trouwe Santosfietsen een schouderklopje. Het is werkelijk een godswonder dat op slechte, onverharde stukken met keien, grind, geulen en diepe kuilen, de spaken, banden, remmen en versnellingen heel zijn gebleven. Of zou de heilige Jacobus een engeltje op onze schouders hebben geplaatst? Je zou het haast gaan geloven!

Samenvatting van de afgelegde etappes

Dag	Van – Naar	Kilometers	Hoogtemeters
1	Sevilla Airport - Sevilla centrum	21	92
2	Sevilla - Castilblanco	68,7	853
3	Castilblanco – Monesteria	69,8	1118
4	Monesteria - Zafra	50,1	580
5	Zafra - Merida	70,5	471
6	Merida - Cáceres	86,8	931
7	Cáceres - Carcaboso	89,4	957
8	Carcaboso - Fuenterroble	109	1623
9	Fuenterroble - Salamanca	54,5	485
10	Salamanca - Zamora	67,1	508
11	Zamora - Figueruela	84,0	1057
12	Figueruela - A Gudiña	95,8	1977
13	A Gudiña – Allariz	86,0	1168
14	Allariz - Agolada	94,7	1881
15	Agolada - Santiago de Compostela	62,9	1138
16	Santiago de Compostela	0	0
17	Santiago de Compostela – Schiphol – Naar Huis	0	0
Totaal		1110	14839

